

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Nocoj bo predsednik Bush govoril po televiziji iz Bele hiše o svojem načrtu za boj zoper mamila — Terorizem v Kolumbiji

WASHINGTON, D.C. — Predsednik George Bush bo nocoj prvič govoril po televiziji iz Bele hiše in ameriško javnost seznanil s podrobnostmi njegovega novega načrta za boj proti uživalcem in trgovcem z mamili. Bush je bil zadnja dva tedna na počitnicah v državi Maine, vendar je precej svojega časa posvetil izoblikovanju tega načrta, ki bo po dobro poučenih virih stal v začetni fazi kar 7,8 milijarde dolarjev. Danes se vrne na delo tudi zvezni kongres, ki je bil na rednih enomesečnih počitnicah, kongresniki in senatorji pa so baje v svojih volivnih okrožjih in državah veliko slišali od volivcev o njihovem ogorčenju nad problemom mamil v ameriški družbi. Tako bodo kongresniki naklonjeni Bushovemu načrtu, želijo pa vedeti, kje bo predsednik našel denar za vse oblike načrta.

Kot kaže, bo Bush predlagal boj na več frontah hkrati. ZDA bodo pripravljene sodelovati z drugimi državami v ukrepih, morda tudi vojaških, zoper mednarodne trgovce z mamili, tako v Latinski Ameriki kot Aziji. V Združenih državah samih bo Bushov načrt pomagal kriti stroške za gradnjo novih ječ za trgovce z mamili, prav tako stroške za zdravljenje tistih, ki so postali od kokaina in drugih mamil odvisni. Zvezna vlada bo financirala programe za obveščanje mladih ljudi o usodnih posledicah uživanja mamil. Predsednik se bo sestal danes popoldne s kongresnimi voditelji in jih seznanil z vsebino svojega načrta.

V Kolumbiji se je razvnela nekakšna vojna med mrežo trgovcev z mamili in kolumbijskimi oblastmi. Dnevno zabeležujejo več atentatov in terorističnih dejanj, predvsem v mestu Medellinu. Včeraj je nek mož, oblečen v vojaški uniformi, začel streljati na medellinskem letališču. Predno so ga policisti ubili je ubil nekega potnika, raznil pa več drugih. Na sebi ni imel nobene identifikacije, policija pa je mnenja, da je bil za atentat naročen od trgovcev z mamili. Včeraj so tudi našli bombo, nastavljeno v civilnem letalu na istem letališču. K sreči so bombo pravočasno odkrili in odstranili.

Vojaške in policijske akcije v Kolumbiji niso v zadnjem tednu vodile do posebnega uspeha. Še vedno so na prostosti skoro vsi vodilni člani medellinskega kartela. Baje je posebej kolumbijska vojska močno kompromitirana zaradi podkupnin, kajti mnogi častniki prejema denar od trgovcev z mamili. Policija je po oceni opazovalcev kolumbijskih razmer manj sumljiva glede tega, očitno pa je, da je vodstvo mamilske trgovinske mreže dokaj sproti in pravočasno obveščena o nameranih policijskih akcijah. Zaradi tega stanja dvomijo mnogi, da bo ameriška pomoč v denarju in opremi kaj posebej učinkovita.

V Južni Afriki policija strogo ukrepala zoper demonstrante, ki agitirajo zoper jutrišnje volitve — Belci deljenega mnenja

JOHANNESBURG, J. Af. — Jutri bodo v Južni Afriki parlamentarne volitve, na katerih črnška večina ne bo imela pravica do glasovanja. Zato črnški voditelji in tisti v deželi, ki nasprotujejo sistemu apartheida, vodijo demonstracije zoper volitve, češ da so nepravilne in brez pomena ali veljave. Policija uporablja stroge ukrepe zoper demonstrante in jih je več sto aretirala in pretepla. Med aretiranimi je bil tudi škof Desmond

Tutu, v svetu najbolj znan črnški voditelj v Južni Afriki in prejemnik Nobelove nagrade za mir. Črnskim demonstrantom in tistim, ki pripadajo raznim azijskim pokolenjem ali so mešanega izvora — torej niso čisti belci — se pridružuje tudi veliko belcev, predvsem mladih.

Belska manjšina je sploh močno deljena. Vladajoči Nacionalni stranki načeljuje začasni južnoafriški predsednik F.W. de Klerk, ki sicer govori, da so potrebne spremembe v obstoječem sistemu, da pa ni mogoče govoriti o možnosti, da bi kdaj bila belska manjšina v državi preglasovana s strani črnske oz. ne-belske večine. Na skrajni desni je konservativna stranka, ki zagovarja apartheid in meni, da so de Klerk in njegovi nacionalisti preveč popustljivi. Na liberalni strani je demokratska stranka, ki zagovarja idejo, da je pač treba priznati in se soočiti z dejstvom, da so belci manjšina v Južni Afriki. Daleč najmočnejši stranka sta nacionalna in konservativna.

Skoro 5.000 Vzhodnih Nemcev čaka na Madžarskem za varen prihod v Zahodno Nemčijo — Erich Honecker zelo bolan

BUDIMPEŠTA, Mad. — Zadnje dni se je nabralo v na hitro postavljenih taboriščih na Madžarskem do 5.000 državljanov Vzhodne Nemčije, ki upajo, da jim bo kmalu omogočen izhod preko Avstrije v Zahodno Nemčijo. Živijo v šotorih, zanje skrbijo razne mednarodne dobrodelne organizacije. Madžarske oblasti so bile dale vedeti, da ne bodo njih odhod ovirale, v zadnjih dneh pa so se zaradi močnega pritiska Vzhodne Nemčije premislile. Tako sedaj ni jasno, kako se bo zadeva končala.

V Vzhodni Nemčiji je na oblasti zelo stalinistično vodstvo, ki mu načeljuje 77 let stari Erich Honecker. Znano je sicer, da je Honecker resno bolan, vendar v ostalem 26-članskem osrednjem partijskem vodstvu ni najti več kot enega ali dveh oseb, ki bi kazali kaj zanimanja za liberalizacijo. Kot kaže je že izbrani naslednik Honeckerju 52-letni Egon Krenz, ta pa načeljuje notranjim varnostnim silam in ga smatrajo nekateri opazovalci vzhodnonemških razmer za celo konservativnejšega od Honeckerja. Politični sredinec v vodstvu je baje Guenter Schabowski, ki je menda osebni prijatelj Mihaila Gorbačova, polega tega je poročen z Rusinjo in govori tekočo ruščino. Schabowski je pa v osrednjem vodstvu precej izoliran. Gledanje tega vodstva do politične in gospodarske liberalizacije je jasno povedal glavni ideolog Otto Reinhold, ko je dejal, da bi bila kapitalistična Vzhodna Nemčija poleg kapitalistične Zahodne Nemčije nesmisel.

Dve veliki letalski nesreči terjali morda več kot 200 življenj — Usoda brazilskega letala s 54 potniki po dveh dneh še neznan

HAVANA, Kuba — Preteklo nedeljo je iz še nepojasnjenega vzroka pri vzletanju treščilo v tla sredi vasi blizu letališča Jose Marti v tem mestu civilno čartersko letalo, last kubanske letalske družbe. Letalo je bilo namenjeno v Milano, Italijo, na njem je bilo 126 potnikov, skoro vsi italijanski državljani. Reševalci so našli samo eno preživelo potnico, ki je pa v kritičnem stanju. V prizadeti vasi domnevajo, da je bilo ubitih do 25 ali celo več vaščanov.

V Braziliji pa še pogrešajo civilno letalo Boeing 737-200, ki je izginilo brez sledu preteklo nedeljo. Na letalu je bilo 54 potnikov. Pilot je povedal le, da bo moral prisilno pristati sredi džungle. Ni pa povedal, zakaj.

Iz Clevelanda in okolice

Koncert Fantov na vasi—

To soboto, 9. septembra, bo letni koncert zbora Fantov na vasi. Pričetek bo ob 7h zvečer, vstopnice so po \$6 in jih boste lahko dobili pri vhodu v dvorano. Po koncertu bo zabava in ples.

Balinarske tekme—

Člani Balinarskega krožka Slovenske pristave so lepo vabljeni, da se udeležijo medsebojnega tekmovanja to nedeljo, 10. sept., na Slov. pristavi. Tekme se bodo pričele ob 1. pop.

Vinska trgatev na S.P.—

Vabljeni ste v nedeljo, 17. septembra, na Slovensko pristavo na letošnjo Vinsko trgatev. Pričetek bo ob dveh pop. s parado. Za stare običaje bo skrbelo dramatsko društvo Lilijska. Za ples in zabavo bodo igrali Veseli Slovenci.

Novi grobovi

William Dreu

Danes zjutraj, v torek, je umrl 64 let stari William Dreu s 18601 Shawnee Avenue v Clevelandu. Zapušča ženo Cathy in sina Marka. Pogreb bo v oskrbi Grdina-Cosic pogrebnega zavoda na Lake Shore Blvd. Čas pogreba ob tem poročanju še ni določen. Podrobnosti bodo v lokalnem časopisu ali lahko pokličete pogrebni zavod na 531-6300.

Frank Slejko

V petek, 1. septembra, je v Lutheran bolnišnici po dolgi boleznini umrl 76 let stari Frank Slejko, rojen v Postojni, Slovenija, od koder je prišel v Cleveland ko je bil še otrok, mož Jane, roj. Skrzykowski, ter vdovec po Veri, roj. Milavec, brat Stanleyja in Eddieja Slagle-ja, zaposlen pri Richman Bros. več kot 49 let, pred 53 leti soustanovni član Cleveland Philharmonic Orchestra, pri katerem je igral vijolino vse do zadnje sezone, častni predsednik Kluba slov. upokojencev na Waterloo Rd., bivši član direktorija Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd., član SNPJ št. 26 več kot 60 let. Pogreb bo iz Želetovega zavoda na E. 152 St. danes, v torek, dop. ob 10. na Kalvarijo. Darovi v pokojnikov spomin SDD na Waterloo Rd., Cleveland Philharmonic Orchestra ali Hospice of Lutheran Hospital bodo s hvaležnostjo sprejeti.

Rudy Volcensek

Umrl je Rudy Volcensek, mož Sophie, roj. Grdanc, brat Franka ter že pok. Mary, Freda, Johna in Josepha. Pogreb je bil 2. septembra iz Grdina-Cosic zavoda na Lake Shore Blvd. v cerkev sv. Vida in od tam na pokopališče Vernih duš.

Kosilo Oltarnega društva—

V nedeljo, 17. septembra, bo letno kosilo Oltarnega društva pri Sv. Vidu. Kosilo bodo delile v šolskem avditoriju med 11.30 in 1.30 pop. Cena kosilu je \$7, za otroke do 12. leta pa \$3. Kosilo se bo tudi lahko vzelo domov. Vstopnice imajo odbornice, na voljo bodo tudi pri vhodu.

Zelo lepo praznovanje—

Preteklo nedeljo je folklorna skupina Kres proslavila svojo 35-letnico z večerjo in nadvse lepim nastopom v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Dvorana in balkon sta bila polno zasedena. Kot običajno pri Kresovih nastopih so bili plesalci in plesalke, od najmlajših do »starejših« izvrstno pripravljeni. Spored plesov je tudi kazal lepe kontraste, tako da se ni zelo prav nič enolično. Izstopala je posnemanja vredna organizirnost v vseh delih nastopa, od okrasitve dvorane oz. odra do tiskanega sporeda, noš in oblek. Vsem nastopajočim kot tudi številnim, ki so delali v ozadju pri pripravi odličnega programa, čestitamo!

Pečenje školjk—

To nedeljo bo na ADZ letovišču v Leroyju zadnji Zvezini piknik letošnje sezone, namreč Pečenje školjk. Vstopnice za školjkovo ali stejk večerje so že pošle, vendar bo letovišče odprto piknikarjem, odprti bosta kuhinja in bara, vstopnina na letovišče je samo \$1 na osebo.

Obvestilo bralcem—

Glede osmrtnic, objavljenih v našem časopisu, vam sporočamo, da zanesljivo dobivamo ustrezne podatke sedaj samo od Želetovega zavoda. Torej, ko imate primer smrti in bi radi, da bi bila osmrtnica pravočasno objavljena v našem listu, morate to izrecno prositi od pogrebnega zavoda ali sami posredovati podatke. Večkrat opažamo osmrtnice v lokalnem listu, ne pa vedno. Še posebej ne, če je pogreb pri pogrebem zavodu, ki ne oglašava v našem listu ali deluje v kraju, kjer ni veliko Slovencev in notico spregledamo. Glede dolžine in vsebine osmrtnic pa odloča urednik.

VREME

Spremenljivo oblačno danes z manjšo možnostjo dežja in najvišjo temperaturo okoli 80° F. Deloma sončno nutri z najnovejšo temperaturo okoli 82° F. V četrtek zmerno oblačno z najvišjo temperaturo okoli 85° F.

**Ameriška Domovina
druži Slovence
po vsem svetu!**

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 012400)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich, Frank J. Lausche
American Home Slovenian of the Year 1987: Paul Košir

NAROČNINA:

Združene države:

\$36 na leto; \$21 za 6 mesecev; \$18 za 3 mesece

Kanada:

\$45 na leto; \$30 za 6 mesecev; \$20 za 3 mesece

Dežele izven ZDA in Kanade:

\$48 na leto; za petkovo izdajo \$28

Petkova AD (letna): ZDA: \$21; Kanada: \$25;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$28

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$36.00 - year; \$21.00 - 6 mos.; \$18.00 - 3 mos.

Canada:

\$45.00 - year; \$30.00 - 6 mos.; \$20.00 - 3 mos.

Foreign:

\$48.00 per year; \$28 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$21.00 - year; Canada: \$25.00 - year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published Tuesday & Friday except 1st 2 weeks in July & the week after Christmas

No. 65 Tuesday, September 5, 1989

Andrej Rot

Buenos Aires, Argentina

Vrata se odpirajo!?

Predavanje na Kulturnem večeru SKA o obisku v Sloveniji

III. del

Dober teden kasneje, v ponedeljek, 29. maja, sem predaval na DSP (Društvu slovenskih pisateljev). Jože Horvat je poročal v Delu, da je bil vtis, kot da se je blejsko srečanje končalo šele s tem predavanjem. Za vtise res vsak sodi zase in se morda vsi ne strinjajo. Zato bom tudi sam podal nekaj vtisov tega dopolnila k blejskemu srečanju.

DSP ima vsak ponedeljek manifestiranja za zadevo Janša. Tako je bilo tudi moje predavanje v zvezi in duhu tega protesta. Začel sem pismo, ga podpisal in list je krožil, da so ga še drugi podpisali. Seveda ne vsi.

Ker prostori na DSP niso veliki, so ljudje napolnili dve sobi, jaz pa sem stal med podboji in govoril v eno in drugo sobo.

Naslov predavanja sta mi dala pred nekaj dnevi Alenka Puhar in Drago Jančar. Torej podal sem kratek pregled slovenske zdomske književnosti, čeprav sem tudi omenil likovnike, šolnike, politike in zgodovinarje. Omenil sem okrog sto imen, nekatere bolj natančno obdelal, v glavnem pa zajel vprašanje: kdo je šel v emigracijo, katere literarne smeri so in še prevladujejo, kakšne kulturne ustanove imajo emigrantje in kako rešujejo svoja vprašanja publiciranja, stika z argentinskim svetom ipd.

K razgovoru so se oglasili: Anglos Baš, Irena Mislej, Jože Spacal, Andrej Blatnik, Venio Taufer. Debatno je vodila Alenka Puhar. Vprašanja in komentarji pa so bili o efektu slovenske pomladi med argentinskimi Slovenci, vprašanje blokad do argentinskega sveta, do staronaseljencev, do mlajše generacije; dalje o antologiji slovenskega pesništva, o odnosih s Triglavom, o uspehu slovenskih šol. Anglos Baš je spraševal o Zgodovinskem zborniku, o 4. delu Jurčevih spominih. In drugi še o pisanju v španščini, o prevodih, o dr. T. Debeljaku ipd.

Mislilim, da se nisem nikdar počutil tako sigurnega kot na tem predavanju in da so bila vsa vprašanja tako splošnega značaja, da so kazala resnično in skoraj absolutno nepoznanje naše emigrantske literature in nasploh položaja Slovencev v emigraciji.

Še več — zanimanje za politično emigracijo je le izgovor za reševanje, za pojasnjevanje in soočanje z lastnimi problemi. Vprašanja in problemi pa so tako vsestranski, da je vsakršen prijem mogoč in veljaven. Kakšni so ti problemi? Nič novega ne boste slišali, a glejte nekatere: Kako biti demokratična družba zavedajoč se vladnih pogojenosti? Kako se demokratično in civilno vesti? Kako se demokratično kretati v družbi, ki naj bi bila svobodna? Kako biti Evropejec? Kako biti član zahodne družbe? Kako biti čimbolj ameriški?

Saj — v zadnjih petih letih se je marsikaj spremenilo.

Mons. Leon Kristanc umrl

STOCKTON, Kalif. - Dne 14. avgusta je smrt ustavila srčni utrip mons. Leona Kristanca; umrl je v starosti 88 let.

Spoznala sva se pred dvajsetimi leti, ko se je preselil v Stockton, da preživi preostala leta svojega življenja v pokoju. V lokalnem okrevališču Casa Magnana je našel primerno sobo, postal je tudi hišni duhovni vodja.

Najožji prijatelj in sodelavec mu je bil župnik mons. dr. Martin Starc, ki mu je tudi kasneje do poslednjega dne stal ob strani ne samo s tolažilno besedo, pač pa je namesto njega upravljal vsa pisarniška dela.

Že pri prvem snidenju sem imel vtis, da je mons. Kristanc neke vrste samotarski možak, iskoč mir, dasiravno je redno zahajal v San Francisco k župniku Vitalu Vodušku na tedenski oddih. Pridobil se je prijatelj, njih zaupanje in naklonjenost, predvsem pri starejših, saj je bil duhovnik starega kova, mož starih običajev in navad, prav tako pri opravih sv. maše.

Često sem bil z njim v telefonskem razgovoru, v začetnih letih se je tudi pogosto ustavil v našem domu. Sam mi je pripovedoval, da so mu gozdovi najlepši del narave. Tam je brskal po mahu, po raznih zakrivljenih vejah, katere je nato uporabil pri postavitvi svojih jaslic. Bile so res nekaj posebnega, nekaj domačega, slovenskega. Postavil jih je v obširni veži okrevališča in razstave je obiskalo na stotine meščanov, kateri so z občudovanjem gledali to mojstrsko delo. Jaslice so bile njegova obljava Bogu, če mu reši težko prestreljeno roko; rano je utrpel med revolucijo na Slovenskem. Naš stocktonski dnevnik je s primernim opisom dvakrat objavil posnetek monsignorjevih jaslic, enkrat celo na naslovni strani.

Bralcem Ameriške domovine je poznan iz preteklosti po njegovih zanimivih člankih. Bil je tudi pravi umetnik v izrezovanju in oblikovanju lesa.

Pogrebni svečanosti se je udeležilo 14 sobratov-duhovnikov, katerim je načeloval naš stocktonski škof prevz. Monterose.

Do smrti sta mu stala ob strani Jože Starc, brat mons. Starca, in njuna sestra ga. Re-

zika Vraničar. Sam sem bil odsoten na počitnicah, sato se nisem mogel udeležiti pogreba.

Sorodnikom v Clevelandu in stari domovini Sloveniji izražam v imenu Slovencev iz Stocktona in okolice naše globoko spoštovanje do preminulega, in naše sožalje. V mislih imam besede cerkvene pesmi, katero sem rad prepeval: »Pridite vsi obteženi — našli boste mir pri Meni.« Mons. Leon Kristanc zasluži mir in ga bo našel pri svojem Gospodu, kateremu je zvesto služil. Spominimo se ga v molitvah!

Maks Simončič

Dr. Ludovik Puš umrl

CLEVELAND, O. — Obveščeni smo, da je v New Yorku umrl znani dr. Ludovik Puš, v starosti 93. V kolikor bomo imeli podatke o smrti in pogrebu, bodo objavljeni na str. 1 dandanašnje A.D., kajti je treba notranje strani delati preje kot prvo stran. Upati je, da bo kdo od njegovih sodelavcev napisal primeren članek o dr. Pušovem bogatem delovanju, za danes pa objavljam krajši oris njegovega življenja, ki je izšel v argentinskem »Zborniku Svobodne Slovenije« iz leta 1965 (str. 185). Dr. Puš je napisal za naš list na stotine uvodniških in drugih člankov, običajno pod podpisom L.P. Naj počiva v zasluženem miru!

DR. LUDOVIK PUŠ

rojen 12. januarja 1896 v Šentvidu pri Stični, gimnazijo dovršil v škofovem zavodu v Št. Vidu nad Ljubljano, filozofsko-pedagoške študije pa na ljubljanski univerzi. Od leta 1922 do 1932 je bil profesor splošno-izobraževalnih predmetov in voditelj internata na Kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu. Poleg vzorne ureditve zavodskega življenja kmetijskih fantov (ki so celo izdajali svoj list »Brazda«) je posvetil svoje glasbene sposobnosti kulturnemu razvoju Novega mesta in sprva vodil novomeško Glasbeno matico, nato pa ustanovil svoj pevski zbor »Gorjanci«. Z obema je dosegal umetniške uspehe.

Režim kralja Aleksandra ga je l. 1932 odpustil, zatem je našel začasno službo v Ljudski posojilnici v Ljubljani, kjer je imel priliko proučevati ustroj velike kreditne zadruže usta-

nove. Leta 1936 ga je ban dr. Natlačen reaktiviral in nastavil za združnega in kmečko-vzgojnega predstavnika pri kmetijskem oddelku Banske uprave v Ljubljani. Na tem mestu se je udeleževal pri širjenju in poglobljanju združništva po Sloveniji.

Pri reorganizirani Kmečki zvezi je bil izvoljen za voditelja kmečkega mladinskega gibanja. V okrilju obeh funkcij prirejal ob sodelovanju pok. Milana Finca voditeljske tečaje v Ljubljani za kmečke fante in dekleta ter nastopal kot govornik na kmečkih zborovanih širom Slovenije. Zlasti mladino je vedno opozarjal na vrednost in lepoto kmečkega dela in doma, ter na pomen zadrževanja za gospodarski dvig podeželja.

Med vojno in revolucijo je aktivno in vodilno sodeloval pri odporu zoper komunizem. Po prihodu v ZDA l. 1949 mu je v prvih težavah pomagala glasbena izobrazba, dokler ga ni l. 1951 poklical dr. Krek v New York, naj kot predstavnik Slovencev in SLS prevzame mesto pri Christian Democratic Union of Central Europe. Na tem mestu je ostal do danes in je bil izvoljen za glavnega tajnika-namestnika. Dve leti je tudi urejeval list v španščini »Mensaje Demócrata Cristiano«. Istočasno je bil glavni tajnik Slovenske ljudske stranke v zdomstvu, kot tak je izpeljal njeno reorganizacijo. V svoji funkciji pri CDUCE je vedno zastopal pravdo slovenskega naroda in objavljaval v tisku unije članke o slovenskih problemih.

Književno se je pred vojno uveljavil kot pisec dveh knjig o kmečkem vprašanju: »Kmečki stan« (l. 1939) in »O kmečki duši«, natisnjeni tik pred vojno l. 1941. Obširen rokopis »Izobrazba in vzgoja podeželskega človeka« je ostal tik pred natisom v začetku leta 1945 v arhivu bivše Jugoslovanske tiskarne. V vseh treh razpravah je znanstveno raziskoval sociološke, duhovne in vzgojne elemente kmečkega človeka in domačije. Aktivno je deloval v cerkveni glasbi. Po preprostih melodijah slovenske ljudske cerkvene pesmi je napisal dve latinski maši, ki jih je z uspehom izvajal v tujem svetu.

O novi cerkvi v državi Montane

Pretekli petek ste v angleškem delu brali članek o novi cerkvi v East Heleni, Mont., posvečeni 8. junija letos sv. Cirilu in Metodu. Župnik te nove cerkve je mons. Jože Mavsar.

K posvetitvi nove cerkve je prišlo tudi več rojakov, med njimi skupina iz Alberte, Kanade, ki so darovali krasen kelih in pateno. Prišli sta še mons. sestrična iz Slovenije, Pepca Jaki, in druga sorodnica, profesorica Marina Rugelj, iz Domžal. Dalje sta na slavje prišla iz Clevelanda tudi monsignorjev brat Franci Mavsar in g. Tone Zidar.

Trgovine imajo izložbe in reklame, ljudje se bolj elegantno pripravljajo in govorijo; privoščijo si neusmiljeno kritiko nad režimom.

Slovincem se mudi, rešiti hočejo preteklost, hitijo s poravnavo preteklih krivic, opraviti hočejo čimprej narodno spravo.

Vendar, kam pelje vsa ta naglica? Tako sunkovito reševanje skoraj polstoletne zgodovine ne prepriča, a vendar, ali jim nismo dolžni pomagati? Čeprav — ravno na DSP sem dobesedno ob koncu predavanja rekel, da moči emigracije usihajo. Res je neverjetna sila političnih emigrantov užgala tudi v njihovih naslednikih. Vendar čas opravi svoje. Zlasti pa močnejše okolje. Slovenstvo nasploh je previsok in neoprijemljiv ideal za mladino. Pri tako velikih razdaljah in pri večletnih pretrganih vezeh je slovenstvo skoraj nekaj neresničnega. Toda ni brez podlage upanje, da se bo tudi iz teh novih rodov

Ha-Hec-Hi-
Ho-Humor!

Skuhal
ali pogrel
MECAN

KAKO BOMO UMIRALI?

Največja tragedija v življenju posameznika je, da mu je misel na neizogibnost smrti ne samo nedobrodošla, marveč se je na vse načine otepa in boji. Tragedija pač zato, ker je resnica čisto drugačna. Kadar namreč pride tisti poslednji trenutek bomo spoznali, da je smrt prav tako naravna, kot življenje samo. Zelo redke so izjeme, da se nekdo resnično boji umreti, ko se mu približa konec.

Upokojena bolniška sestra, ki je bila prisotna pri tisočih smrti, piše v »The American Magazine«, da se spomni samo enega slučaja, ko se je neka žena na vse načine branila umreti in je brcala z nogami ter mahala z rokami prav do zadnjega diha, oči pa je imela polne groze in čudnega terorja. Pozneje se je izkazalo, da je ta žena storila veliko krivico svoji rodni sestri, katere krivice pa ni mogla več popraviti, ker je sestra prej umrla.

»Nekaj presenetljivo lepega in popolnoma nepričakovanega doživijo ljudje, ko se znajdejo na koncu svoje življenjske poti. Vsa bojazen, ves strah izgineta. Vedno znova in znova sem doživljala, kako so jim zažarele oči in kako silno so po nečem zahrepeneli, ko so spoznali, da je v resnici prišel konec.«

Sestra zaključuje z mislijo, da je vse to najbrže dar narave, ali pa Boga samega, ki je vsa ta življenja ustvaril. In kako se naš pošten slovenski človek doma pripravlja na soočenje s smrtjo, je zelo lepo opisal dr. Trstenjak v eni svojih knjig:

»Nekatere na starost zapuste skoraj vse njihove zmožnosti; opešali so čuti, odpovedal je spomin, oslabel je razum; vse lépo pročelje, ki si ga človek v življenju zgradi, da predstavlja pred drugimi, ter zakriva njegovo notranjost, se je žalostno sesulo, da se vidi prav tisto njihovo osebnostno jedro, ki so ga gojili v življenju in ki je sedaj dozorelo in to jedro je — dobrota. Čista, nesebična, vseobjemajoča dobrota. Dobrota sije iz izmučenega obraza, iz sleherne kretnje, iz vseh okornih, zatikajočih se besed. Ne strasti, ne lenoba, ne grožnje, ne vabe, ne trpljenje, ne nesreča jih ne zmede, da bi storili kaj slabega. Nič več jih ne skrbi, da bi se utegnili osmešiti pred drugimi, le to jih boli, da povzročajo svojim dragim stroške, skrb in žalost.«

»Koliko si pa star, fantek?«

»Sest let.«

»Nemogoče! V šestih letih se pa ne bi mogel tako umazati.«

— Kaj me tako gledate, gospa? Ali niste še nikoli videli nobenega neotesanca?

»Kaj? Takole kosmat misliš iti z menoj na koncert? Kdaj si se pa nazadnje obril?«

»Ko si se ti začela oblačiti.«

»Dober dan! Kako pa kaj zdravje v družini?« vpraša zdravnik krojača.

»Hvala, kar dobro! Kako pa kaj pri vas? Imate vse pošito in zlikano?«

Natakar piše račun: »Zrezka vam ne bom zaračunal, ker je ostal cel. Plačati pa boste morali skrivljene vilice in zlomljen nož.«

Dušan Biber

TRŽAŠKA KRIZA 1945

I. del

V l. 1988 izšli knjigi »Trst 1941—1947, Od italijanskega napada na Jugoslavijo do mirovne pogodbe« (Koper: Lipa, 1988), je tudi članek z gornjim naslovom. Avtor, dr. Dušan Biber, je zgodovinar in dela kot znanstveni svetnik Inštituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani. V svojem članku razpravlja na podlagi razpoložljivih jugoslovanskih in zahodnih (predvsem ameriških in angleških) dokumentov o omenjeni krizi, ki kaže med drugim, kako hitro so se sprli medvojni zavezniki in tudi, kako hitro so se ohladili odnosi med Titom in zahodnimi zavezniki. Biberjev referat utegne dati nekaj več zgodovinskega konteksta tistim, ki se zanimajo za obnašanje Angležev v zvezi z zloglasnim vracanjem domobrancev, četnikov in civilistov maja in junija 1945. leta.

Tekst Biberjevega članka bom v nadaljevanjih ponatisnil v celoti, vendar brez prvih delov, v katerih Biber temeljito obravnava dosegljivo arhivsko in tiskano gradivo. Prav tako bodo izpuščeni iz teksta citati, ki jih sproti navaja.

Bralci bodo seveda upoštevali, da so Biberjeva gledanja in analize njegove in ni rečeno, da ne bi drugi, denimo nemarksistični zgodovinar tim. »tržaško krizo« v letu 1945, prišel do drugačnih pogledov in ocen. Rudolph M. Susel

A. Lago di Bolsena, Caserta in Beograd: pogovori ali dogovori?

Maršal Tito se je med svojim bivanjem v Italiji 7. avgusta 1944. leta sestal s feldmaršalom, tedaj še generalom Haroldom Alexandrom v njegovem štabu pri Lago di Bolsena. Edini sočasni vir o tem sestanku oz. njegovi vsebini je Titov telegram: »Alexander je na mene napravil kar dober vtis. Na Kardeljevo veliko veselje se je vprašanje Slovenije in Istre uredilo tako, kot to on sam želi.«

Tito se je, navaja Dušan Plenča, sporazumel z Alexandrom, da sta Istra in Slovensko Primorje operativno področje Narodnoosvobodilne

vojske Jugoslavije. Na britanski strani, kar je nenavadno, ni tedaj nihče napisal zapisnika ali vsaj beležke o tem pogovoru.

Feldmaršal Alexander se je po končani jaltski konferenci 15. februarja 1945 na sestanku v britanski ambasadi v Atenah spominjal, da je takrat dejal maršalu Titu, da potrebuje nadzor nad železniško progo in komunikacijah iz Trsta proti Avstriji in ozemlje desetih milj na obeh straneh proge. V jeku tržaške krize so po spominih načelnika štaba rekonstruirali vsebino neformalnih pogovorov Tito—Alexander; dosežen naj bi bil dogovor, da bo demarkacijska črta tekla severno od Reke, vendar njen potek ni bil natančno označen. Tito naj bi nadzoroval ozemlje vzhodno, Alexander pa zahodno od te nedoločene črte. Na pogovor ob Lago di Bolsena se je Alexander skliceval tudi v svoji brzojavki Titu 3. maja 1945.

Pred odhodom v Caserto je maršal Tito že 1. avgusta 1944. leta na Visu nakazal brigadirju Macleanu, da bi želel razpravljati o možnostih zavezniškega izkrcanja v Istri. To bi, je rekel, znatno pripomoglo, da se vojna čimprej konča. V Caserti je pobudo prevzel Churchill in Tita vprašal, če bi bil voljan poslati svojo vojsko v severno-vzhodni kot Italije; ni omenjal izkrcanja, pač pa prodiranje ob vzhodni italijanski obali.

Tito je nakazal, da bi bil zelo naklonjen skupni zavezniško-partizanski operaciji na istrskem polotoku. Svoje stališče je razložil v pismu, naslovljenem na Churchilla. Menil je, »da je potrebno vsaj v glavnih obrisih pojasniti vprašanje Istre in Slovenije v primeru, da se zavezniške čete izkrcajo na tem območju«. Zavzel se je za jasno definiranje odnosov med zavezniškimi silami na eni ter vojaško in civilno upravo narodnoosvobodilnega gibanja na drugi strani, tako v Istri in Slovenskem primorju kot v Sloveniji. Želel je čuti o tem Churchillovo mnenje.

Na trojnem sestanku Churchill—Tito—Šubašić 13. avgusta je bilo potem dogovorjeno,

»Janez, vzemi ti otroka in daj meni kozarce, tebi tako vse iz rok pade.«

Res sva si na sejmu udarila v roke. A ko sem opazil, da mi je podtaknil slabo kravo, sve se udarila še po gobcu.

»Natakar, ta juha je peklensko vroča, ves sem se oparil.«

»Pa bi malo pihali!«

»Če bi želel pihat, bi naročil trobento.«

Gospodinja naroča špecerijo v dobro založeni trgovini in pravi: »Dajte mi deset dek čaja!«

»Ali dam ruskega, kitajskega, angleškega?«

»Dajte mi rajši deset dek kave.«

»Ali dam brazilsko, turško, kubansko, afriško?«

Gospodinja vzdihne: »Povsod ta politika! Dajte mi kar steklenico radenske!«

da general Velebit predloži šifro za možne operacije v Istri. Churchill je menil, da bo sklep o Istri sprejet po vojni, da bi bilo najbolje vzpostaviti zavezniško vojaško upravo, »da ne spravljamo po nepotrebnem v malodušje Italijanov«. Tito je vztrajal, da bi bile jugoslovanske oblasti vključene vsaj v upravo tega ozemlja. Šubašić pa je najavil kasneje nikoli predložen memorandum, ki bi vseboval skupne Titove in njegove poglede na ta vprašanja.

Pred tem sestankom na vrhu se je maršal Tito sporazumel z načelnikom štaba (AFHQ), generalom Jamesom Gamellom, da bo Narodnoosvobodilna vojska Jugoslavije poveljniku zavezniških sil dala vso potrebno pomoč za zaščito njegovih komunikacijskih linij. Še posebej so se dogovorili, da bo zavezniški poveljnik okupacijskih sil v Avstriji in Madžarski poveljeval in nadzoroval pristanišče (sic) Trst, po potrebi pa tudi komunikacijske linije do Gradca in Celovca prek Ljubljane in Maribora oziroma Gorice.

Ni pa bil dosežen sporazum, marveč je bil samo sprejet na znanje namen zaveznikov »vzpostaviti zavezniško vojaško upravo na območju zahodno od jugoslovansko-italijanske meje iz leta 1939«, kot so bili sprejeti na znanje tudi Titovi pomisleki, da bi zavezniško vojaško upravo nadredili jugoslovanskim civilnim oblastem na tem področju; Tito je privolil zgolj v sodelovanje med jugoslovanskimi oblastmi in zavezniško vojaško upravo. V britanskih dokumentih ni omenjeno, da je Churchill, kot je v nekem intervjuju po vojni povedal Tito, takrat dejal, da bo Jugoslavija dobila Istro, vendar pa ne Trsta.

Pred odhodom v Beograd se je Alexander zavzemal, da bi se s Titom sporazumeli na osnovi avstrijsko-italijanske meje iz 1914. leta. Zavezniki bi imeli pod absolutnim nadzorom pristanišče v Trstu in prednost na zvezah vzhodno od demarkacijske črte; zahodni del Julijske krajine bi bil pod zavezniško vojaško upravo.

Sestanek Tito-Alexander v Beogradu februarja 1945

O sestanku Tito-Alexander v Beogradu 21. februarja 1945 so raziskovalcem na voljo zgolj uradni britanski zapisniki in Macleanovo poročilo. Alexander je ponovil stališča, znana že iz Caserte. V primeru zasedbe Avstrije bi zavezniki nadzorovali zveze s Trstom in sam Trst (razlika med mestom ali pristaniščem v zapisniku ni bila omenjena!).

Na prvi pogled bi to pomenilo, da bo potrebno okupirati vse ozemlje zahodno od meje iz 1939. leta in vzpostaviti zavezniško vojaško upravo. Tito je privolil v zavezniško vojaško upravo pod pogojem, da to ozemlje ohrani svojo že obstoječo civilno upravo. Za razliko od stališča v Caserti se je Tito strinjal, da »bi bila njegova

(dalje na str. 8)

P. N. Krasnov

Pri podnožju Božjega prestola

— Roman —

VIII.

Fanica je vsako jutro s Caranko jahala ven. Jahala je Aksaja, na katerem je lepo sedela, tvoreč s konjem dovršeno lepo sliko. Kam sta jezdila, nista povedala. Izostajala sta pa dolgo, celo do kosila.

Na vprašanje Ivana Pavloviča, kam da jaha, je odgovorila: »Na goro Kudikino«. Pa kakor da bi se grobega odgovora sramovala, je pristavila: »Vežbam konja«.

Radi dela, krme in skrbne nege Caranke so konji postali blesteči, stasiti in krasni. Kozaki so jih zavidali.

Toda ona se ni pečala z izbežbanjem konj. Jahala je za nekim določenim ciljem, je nekaj delala, vedno jemala s seboj na sedlo vrečice in te vrečice je Caranka skrivnostno nosil v njeno sobo. Vrečice so bile težke.

Po njenem gibkem, živahnem obrazu je Ivan Pavlovič vedno vedel, kako ji je pri srcu, — ali je uspela ali ne. Pa ona je ljubosumno čuvala svojo skrivnost. Ni je izpraševal. Kaj mu je to pač mar! Zadovoljen je bil, da so med njima nastali v neki meri tovariški odnošaji. Zdelo se mu je, da se je obema posrečilo, da sta pri pogovorih med kosilom in večerjo zadela prav odkritosrčno struno. Le ena reč je bila mučna. Kaj se je zdaj »govorilo« v Džarkentu, v Tiškanu, v Horgosu in Sujdunu, nakratko: povsod? Saj ni bilo na tem nič. Stanoval je pod isto streho z dečkom-divjačkom, toda gotovo so govorili — vrag ve kaj. In Ivanu Pavloviču je bilo žal mile Fanice...

Tako sta prešla dva tedna. Navadil se je Fanice. In če je obed zamudila, je Ivana Pavloviča prijel nemir in dolgčas. Hodil je gori in doli po verandi, brenčal predse kako pesem in spet in spet pogledoval proti goram, ali ne bi ugledal njene sive halje in papaše.

V njeno sobo ni stopil nikoli. Urejevala si jo je sama.

— Odidem za štiri dni, — mu je nekega dne rekla Fanica.

— To je vaša reč, — je suho rekel Ivan Pavlovič.

— Da. Povem vam le, da se ne bi vznemirjali.

— Ne vznemirjam se. Nimam pravice za to.

— Res ne?

Ni je vprašal, kam gre. Po nečemu je zaključil, da jezdil v Džarkent nakupovat.

Te štiri dni mu je bilo dolgčas. Pogrešal je njene male, zagorele roke, ki so mu nalivali veliki kozarec z rumom in čajem. Pogrešal je njenega mladostnega smeha in lahkih gibov in vonjave las. Večeri so bili dolgočasni in ni ga vleklo, da bi z verande opazoval temno nebo in goreče zvezde. Dolgočasil se je celo, ker ni bilo na

žeblju v njegovi sobi njene puške in kučme, ki je za te dni izginila.

Da, Ivana Pavloviča je bilo sram, da bi si priznal: odkar ni bilo Fanice, se je začel kisati.

Vrnila se je še bolj zagorela od sonca. Njeni lasje so postali svetlejši in bolj podobni zlatu kot kostanju. Sonce puščave se ne šali. Bila je pokrita s prahom, trudna, a iz njenih žarečih oči je Ivan Pavlovič spoznal, da je srečna.

Šla se je kopat v Koljdzatko in vzela s seboj lahno, volneno haljo in opanke. Čez kako uro se je vrnila vsa sveža, noseč v rokah svoj potni plašč, jahalne hlače in škornje.

— V tej opravi sem se pošteno prepekla, — je rekla, gledaje na verando. — Ali ste nevoljni, da sem se vrnila?

— Ne, Fanica... — Prvič jo je imenoval tako.

— Res ne? — je dvomeče stresla Fanica glavo z mokrimi kitami, ki so bile površno splenene v voz.

Jedla sta molče. Po kosilu je rekla:

— Stric Vanja, želim se z vami posvetovati. Pojdiva v mojo sobo.

Borne sobe za goste kar ni več prepoznal.

Preproge in vezene, zavese in razkošna prevleka na odeji in blazinah — to je bilo žensko. Miza pa in zaboj pod njim in police v kotu, naložene s knjigami in kosi kamenja, to je spadalo že k samozavestnemu »fantiču«, ki se je kot nevljubljen gost prikazal na stražnico.

Velik šop gorskih cvetlic, nabranih po gorskih planotah, je stal v glinastem, dunganškem vrču na mizi. Zraven njega pa so bila kladiva, lopatice in dleta pravega iskalca zlata ali proučevalca rudnin.

Stoječ ob oknu v polni sončni luči je vzela z mize nekaj kosov kamenja in jih podajala Ivanu Pavloviču drugega za drugim.

— Kaj pravite o tem? — je rekla, ko mu je podala velik, skoro prozoren kamen rožnate barve.

— To je rožni kremenjak.

— In ta? — Podala mu je kos skoro črne rude, podobne steklu.

— To je bazalt.

— In ta?

— Če se ne motim, le labrador.

— Da, ljubi stric Vanja... in ne samo labrador, marveč tudi nefrit in druge rude ležijo pred vašim nosom.

— To vem vsi vedo to. Povem vam se več. Nekje na srednjeazijski meji, le malo vstran od nje, so našli žveplo...

— Pa je pravi zločin, da se vse to ne izrablja.

— Nikakor ne. Mi ubogi naselniki si pač ne moremo zidati gradov iz nefrita in bazalta in jih okraševati s stebri iz kremenjaka.

— Ne, seveda ne. Pa bi jih izvažali.

— Se ne izplača. Ruda je gosta in težka in ni je mogoče nositi na hrbtu kakih dva tisoč vrst daleč čez sto in sto gorskih prelazov, pa še ko pri nas ni poti. Saj ni zlato.

Fanica se je prebrisano nasmešnila. Šla je k omari in vzela iz srednjega predala kose popolnoma bele rude, podobne iskrecemu se sladkorju.

— No, pa pogledajte tole.

— Pa kaj naj bo? Žlahtni kremen. Tega je tu kar hočete.

Potegnila je ven večji kos, ki je bil pokrit z rdečkasto-rumenimi pegami, ko da bi bil zarjav.

— In to? — je rekla z zmoglavim glasom.

— No, to je zlatonosni kremen, — je mirno dejal Ivan Pavlovič.

— To je... zlato, — je šepnila ona, navdušena od svoje najdbe.

— Da, zlato, — je hladno potrdil Ivan Pavlovič.

— Zlati prah. Toda da bi ta prah ločili od kamenja, bi bilo treba velikih strojev, mnogo delavcev in truda. In to pomeni, da se ne izplača. Te stroje sem pripeljati, jih pognati v tek, ko tu nimate s čim kuriti, — to je skoro nemogoče. Glavno pa je, da ti kamni vsebujejo premalo zlata. To smo vedeli tudi brez vas. Davno smo vedeli.

Fanica je bila poražena.

— Kaj storiti?

— Treba je najti žilo. Glejte, če bi to ne bil zlat prah, marveč drobni koščki zlata, zlate žilice med kremenom, bi bilo vredno ga iskati.

— A odkod potem pripovedka o zlatem zakladu, ki so ga Kitajci zakopali v teh gorah?

— Pripovedka ostane pripovedka, ker ni na njej nič.

Fanica je žalostno gledala v Ivana Pavloviča. Bilo je grenko, da njeno delo, izsledovanje in njena odkritja, na kateri je bila v srcu tako ponosna, niso prinesla nič novega in da so bila zaman.

— No, jaz najdem žilo in pristno zlato! — je uporno rekla, — in postali bomo bogati.

— Govorite zase. Kaj imam jaz pri tem.

— Skupno ustanoviva družbo.

Ta večer sta dolgo stala drug ob drugem, sloneča na ograji. Spodaj je skozi grmovje jerebik in berberisa šumela Koljdzatka, zgoraj so se pa tiho bleščale zvezde.

Fanica je rekla z utrujenim glasom:

Vrata se odpirajo!?

(Nadaljevanje s str. 2)

pojavi izreden kulturnik, morda celo genij, ki bo iz argentinske pampe, iz tistih neizmernih širin, zapel Slovincem novo pesem.«

Da se je blejsko srečanje še nadaljevalo na DSP, pa je tudi mogoče sklepati po tem, da sta dve uradnici NUK javno povedali, da danes ni več nobene prepovedane literature v knjižnici. Da je vse dovoljeno prebirati in celo fotokopirati.

Nekdo je še omenil, da se ta literatura dobi sto kilometrov proč v Celovcu ali Trstu. Pa sem mu odgovoril, da bi bilo le bolje, če ne bi bilo treba iti tako daleč in celo čez mejo. In da pozivam kogarkoli, ki bi želel skrbeti za razpečevanje te literature, da se oglasi. Ni ga bilo in tudi po sestanku se ni za to nihče javil. Šel sem pa naslednji teden h glavnemu uredniku za leposlovje Mladinske knjige in ga zaprosil, da bi Mladinska knjiga odslej začela skrbeti za širjenje emigrantskih knjig v Sloveniji. Obljubil mi je, da se bo za stvar zavzel. Sem optimist.

Marsikaj bi mogel še povedati. Kako je z L. Lenčkom v Tinjah, kako je bil obisk pri Tarasu Kermaunerju in njegovi ženi Alenki Goljevšček. Pa še srečanje z Ošlakom, predavatelj pri Tržačanih; pa obisk na NUK, SAZU in SIM.

Da ne pozabim: prav posebej Slovence v Argentini pozdravljajo Andrej Capuder in njegova žena Majda, in seveda Lado Lenček.

Doživel sem edino bolečo točko, razen seveda spomina na našo skupnost, ki se na daleč vidi kot iluzija.

In sicer: na Slovenski izseljenski matici. Ko je bilo blejskega srečanja praktično konec, prihitel na Bled Jože Prešeren z idejo, da bi tudi SIM prispevala k srečanju in sicer tako, da plača delno moje potne stroške. Drago Jančar mi je takoj ob prihodu v Ljubljano rekel, da so prosili tudi Matico, a odgovorili so mu, da nimajo denarja. Zdaj pa — sprememba; radi bi sodelovali. Zakaj? Ali zaradi odmevnosti bljeskega srečanja v medijih? Ali morda hitri poseg Dušana Šinigoja, ko sem mu nekaj dni prej povedal, kar nas teži v Argentini in zlasti težave s SIM?

Ne vem. Drago Jančar mi je rekel pred prihodom Prešerna, da za božjo voljo, naj jim pomagam. Prešeren je ponudil pomoč, ne nujno meni osebno, a da če sprejem, naj se na vsak način oglašim na Matici. Sprejel sem in se tudi oglašil na Matici. Izrazili so željo po sodelovanju. Ponudil sem izmenjavo tiska. Predlagal neagresivno poročanje. Rado Genorio mi je kasneje, na DSP, na uho povedal, da ne bodo nikomur pravili o tem. Jaz pa sem sklenil, da bom res vsem povedal. Saj te metode prisluškovanja in zasliševanja še v naši skupnosti ne bi smeli imeti.

(Konec)

Svob. Slov., 10. avg. 1989

— Jaz ne bom obupala ali izgubila pogum, stric Vanja. Jaz to zlato najdem. Najdeva delavnih Dunganov in Kitajcev in ga izkopljeva. Kdo ve, koliko ga bo. In potem pojdeva potovat. Imam na banki pet in dvajset tisoč rubljev, to bo dovolj za začetek... A povejte mi, stric Vanja, vi... ali ste vi kaj našli?

— Da, — je tiho odgovoril Ivan Pavlovič, — našel sem. Malo, a mislim, da več kot vi. In na pravi poti sem.

— Oprostite, ne vprašam vas... A kje?

— Žal ne na naši zemlji.

— Vedela sem. Tam. — In Fanica je z malo roko mahnila proti kitajski strani.

— Da.

— To nič ne dé, stric Vanja. Tudi tam ga najdeva!

IX.

Na ukaz brigadnega poveljnika so med Koljdzatom, Džarkentom in tiškanskim taboriščem postavili heliograf. (Heliograf = priprava z lečo, s katero se s sončno lučjo oddajajo svetlobna znamenja na velike daljave.)

Mala, neznosno žarka zvezdica se je začela včasih svetiti v megli daljne doline, kjer so se kot motne pege risali nasadi Džarkenta. Zableščala se je s

pogostimi, jarkimi bliski sončne luči in klicala Tiškan, dokler ni kdo izmed kozakov, ki so dremali ob trinožniku z zrcalom, opazil znamenj. Brž je stopil k aparatu in njegov tovariš je vzel v roke majhen zvezek ter zapisal heliogram, zdaj črke, zdaj besede.

Ta sporočila s »sonce-pisem« so bila redka in navadno so bila gospodarska. Javljala so v Koljdzat cene ovsa in ječmena, sporočala, da so kruh, perilo in konzerve odposlani, poizvedovala, koliko nabojev ima vsak mož in koliko jih je še v zalogi. Polkovni zdravnik je bolničarja stražnice vpraševal, koliko je bolnikov.

V tem daljnem migljanju sončne zvezdice, ki je sijala do petdeset vrst daleč, je bilo nekaj skrivnostnega. V lepih dneh, ko je sonce posebno žarko svetilo, je ostro oko heliografista moglo ujeti odsvit bliskov celo na nasproti ležečem obronku v tiškanskem taborišču in je prejemale sporočila brez vmesnih postaj.

(nadaljevanje prihodnjic)

Kanadska Domovina

Vprašanje obnove predvojnih političnih strank v Sloveniji

TORONTO, Ont. - Pod izjavo Slovenske ljudske stranke »SLS o dogodkih v Evropi in Sloveniji« (A.D., 4. avg. 1989), je g. urednik dodal svoj komentar, v katerem se dotika vprašanja obnove predvojnih političnih strank v Sloveniji in pri tem izraža svoje začudenje, ker ni zasledil nobenega zanimanja — ne v politični emigraciji in ne v Sloveniji — za oživitev teh strank v domovini. Med drugim je zapisal: »Če že dopuščajo v Sloveniji nastajanje različnih političnih skupin, zakaj bi ne vsaj nekateri skušali na novo organizirati Slovensko ljudsko stranko ali Slovensko demokratsko stranko? In zakaj se ni to vprašanje — vsaj za javnost — pojavilo v politični emigraciji?«

Kakor se na prvi pogled zdi, da so taka vprašanja samoposebi umevna in v danih razmerah umestna, se mi vseeno zde nekoliko nerealistična, posebej še, če se po skrbnejši skrutinaciji trenutne situacije v domovini resno premisli in analizira možnosti za tak poseg v sedanje politično življenje doma.

Kljub temu, da je danes doma prišlo do nastajanja različnih zvez, ki naj bi predstavljale nekakšen »politični pluralizem« (brezstrankarski seveda), in se te zveze opredeljujejo v neko ideološko opozicijsko zvrst, se mi zdi nerealistično govoriti o kakšnih samostojnih političnih strankah, še manj pa pričakovati, da bi se v sedanjih razmerah dalo oživiti predvojne politične stranke, ki so komunistični partiji vseskozi nasprotovale in se ji med revolucijo celo z orožjem zoperstavile. Iz teh razlogov mora nihče ne zanima za oživitev predvojnih političnih strank in zakaj se politični aktivisti izogibajo predvojnih in medvojnih političnih prilepk. S tem bi se namreč izrekli za politično emigracijo, katero se še vedno smatra za »izdajalsko«, četudi je zadnje čase zanimanje za program političnih strank v eksilu tudi doma postalo zelo aktualno.

Akoravno je Slovenija danes politično najbolj »liberalna« republika v Jugoslaviji, kot ugotavljajo tuji opazovalci, je monopol komunistične partije še vedno očiten in pri tem nedostopen za resnične politične in družbene reforme. Zaradi tega tudi dosedanje gospodarske reforme niso uspeli, ker bi bilo za uspeh teh reform potrebna sedanjo enopartijsko in samoupravno marksistično strukturo postaviti na glavo in jo od znotraj od vrha do tal politično in gospodarsko rekonstruirati, za kar pa komunisti še niso pri-

pravljani.

To pomeni, da družbena kriza še ni dosegla svojega vrhunca kot je bil to slučaj na Poljskem. Tam so bili komunisti prisiljeni sprejeti za partnerje svoje nekdanje nasprotnike in z njimi deliti oblast, da so preprečili eksplozijo, ki bi sicer nastala. Pri tem so si zagotovili predsedništvo republike. Gen. Jaruzelski kot predsednik pa je v pogajanjih z opozicijsko koalicijo dosegel, da bodo ključni položaji v novi poljski vladi pod vodstvom nekomunista Tadeusza Mazowieckega ostali v rokah komunistov. Tako bodo komunisti kontrolirali še naprej notranje in zunanje ministristvo, ministristvo za obrambo (torej vojska in policija) in še nekaj drugih resorjev.

Reševanje gospodarske polumije po štiridesetih letih neodgovorne marksistične ekonomske politike bo pa sedaj padlo na ramena novega predsednika vlade in opozicijsko koalicijo, ki so je nenadoma znašla na oblasti.

V Sloveniji bo vzelo še precej let, predno bo do kaj takega prišlo. Če lahko damo kaj na besede predsednika SZDL tov. Jožeta Smoleta, je tak pesimizem povsem opravičen. V Komunistu, glasilu Socialistične zveze od 28. aprila 1989, je Smole dal tele izjave: »...nastopili bomo proti sleherni tendenci, ki bi delovala v smeri 'socialistične zveze brez komunistov'... (SZDL) bo nastopala proti vsem oblikam protikomunizma... Ne smemo odpirati prostora drugačnim silnicam, ki bi si hotele oblast polastiti in postati državna partija... V naši ustavni ureditvi ni prostora za ustanavljanje političnih strank... Če kdo misli, da je ustanavljanje zvez, ki naj bi v prvi fazi delovale v okviru socialistične zveze, samo pot k postopnemu preraščanju v politične stranke, potem smo dolžni reči, da to odločno zavračamo... Ne smemo odstopiti od smeri naše socialistične in samoupravne ureditve... Socialistična zveza zavrača vsako težnjo ustanavljanja zvez in organizacij, ki bi imele neposredno ali posredno za cilj rušenje socialističnega samoupravnega sistema... Naše izhodišče predstavlja razvijanje nestranskih neposredne demokracije, ki omogoča svobodno izražanje pluralizma interesov, idejnih, ideoloških in političnih pogledov... Trditev, da se politični pluralizem lahko izraža samo skozi formiranje in delovanje političnih strank, zato ocenjujemo kot netočno...«

Tako po Smoletovih izjavah lahko sodimo, da so razne zveze nastale kot varnostni ventil za spuščanje vroče politične

pare, da bi se kotel ne razletel pod notranjimi pritiski. Tako v zrak spuščena para pa izgubi na moči in se kondenzira v kaplje vode. Dokler bo ostalo le pri kapljah, režimu ne preti nobena posebna nevarnost. Posebej še, ker dosti teh kapelj shlapi. Drugo bi seveda bilo, če bi se te kaplje — kaplja za kapljo — zbirale v reko, ki bi znala odnesti v svoji povodnji socialistični samoupravni sistem. Takrat bo režim segal po vseh rešilnih bilkah.

V opozicijskih vrstah ni zaslediti zbiranja vode za povodenj. Studenčki tekó vsak v svojo smer. Tako je Peter Kovačič, voditelj Slovenskega krščansko-socialnega gibanja teoretiziral o svojem gibanju na tale način: »...naše gibanje je bolj fleksibilno, kot so lahko stranke... pomeni navezavo na ideje krščanskega socializma in na sam proces socializma... nagiba se bolj k frontnemu organiziranju in nikakor ne h klasičnemu strankarskemu drobljenju...«

Dimitrij Rupel, znan oporečnik v Slovenski demokratični zvezi, pa takole gleda in ocenjuje sedanji položaj: »Sedanja SZDL je torej opredeljena kot organizacija za uresničevanje partijskega programa in podpiranje državnega reda. Zunaj SZDL ni nobenega prostora. V SZDL se rodimo, delamo in umremo... Če hočemo reformirati sistem, je treba SZDL odpraviti, oziroma jo nadomestiti s čim drugim... (vse ostalo) so lahko le kozmetične korekture... Bojim se, da je danes politično nemogoče doseči radikalne spremembe SZDL...«

Mislím, da je v teh nekaj kratkih stavkih dovolj jasno povedano, da je ustanavljanje ali oživljanje predvojnih političnih strank za zdaj še nemogoče in bi to morda bilo celo bolj škodljivo kot koristno, zlasti še, če bi se strankam dajalo predvojne oznake. Sicer pa obstoječe zveze svoje programe precej kopirajo po že obstoječih programih nekdanjih strank.

Možnosti za oživitev predvojnih strank v Sloveniji so torej minimalne. To zaznanje je predvsem povod, da se tega vprašanja v politični emigraciji ni javno načenjalo, četudi bi morda do neke mere koristilo, stvari pa ne bi spremenilo.

Pot iz socializma je predvsem v rokah ljudi doma. Politična emigracija jih lahko samo podpira v njihovih prizadevanjih, najti to pot, ki pa ne bo lahka. Dr. Marko Kremžar je v »Svobodnih pogledih« (št. 6, 1986) napisal daljšo razpravo »Pot iz socializma«, v kateri obravnava in razglablja o možnih poteh iz socializma. Svoja zanimiva ugotavljanja zaključuje z naslednjimi besedami: »Pot iz socializma je

(dalje na str. 6)

ODMEVI S PRERIJE

LETHBRIDGE, Alta. - Prerija je zadnje tedne veselo oživila. V bogata polja dozorelih žit so kot v zlatovalujočo preprego zarezale kosilnice in mlatilnice. Kot kaže, bo žitna letina bogata. So pa tudi predeli, kjer sta suša in delno toča zmanjšali in tudi povsem uničili dozorele posevke. Dobra letina pa spet poraja skrb, kako brž in po kakšni ceni pojde žito v prodajo in izvoz.

Vsakoletna nesreča in nevarnost so gozdni požari. Poročajo, da je bilo letos teh v Alberti skoro polovico manj kot prejšnja leta. Pač so zlasti strele vnele v Saskatchewanu in Manitobi na stotine požarov, ki jim zlasti v Manitobi več mesecev niso bili kos. Pogorelo je stotisoče hektarov zdravega gozda in gotovo tudi veliko divjačine v prirodno in lovsko škodo.

Ognji so ponekod dosegli obrobja naselij, požgali tudi domove, nad 20 000 prebivalcev so z ogroženih območij začasno umaknili v večja središča, kjer so morali čakati, da so ognje pogasili ali pa so se ti premaknili dalje. Gmotna škoda je seveda ogromna.

V glavnem so počitnice mimo in se tele dni spet odpirajo šolska vrata. Tisoči nadebudne mladine sega po knjigah in nabira novo učenost. Zlata doba zanje pa se tega mnogi ne zavedajo.

Provinco Alberto je zopet letos obiskalo veliko kanadskih in tujih gostov, njim v razvedrilo in oddih, našemu turističnemu in gospodarskemu prometu pa v veselje in korist. Ne vem, koliko slovenskih rojakov iz Toronta in bogatega vzhoda obišče kraje zahodne Kanade, vsaj tule v našem mestu se redki oglase. Nekaj pa jih je vendar le bilo.

Iz Windsorja sta se mudila nekaj dni zakonca Stane in Vida Korošec, ki sta se ustavila pri Vidini sestri Ivanki Dimnik. Sicer je Stane prišel v Kanado l. 1948, torej leto prej kot naslednja večja sukupina, in vprav tod na okoliški farmi zaslužil prve dolarje. Po odsluženi obvezni pogodbi se je napotil na vzhod v bolj obljubljeni kraje. Takrat se ni bilo časa, da bi si ogledal tole južno albertsko okolico. Tako je bil njun obisk nekako odkritje našega mesta in prijazne ter čiste okolice.

Bila sta vesela obiska in menda presenečena nad lepoto sredi cvetoče in zoreče prerije, rajde mogočnih gora in nebeško čistega zraka. Menda tiste dni ni bilo nič vetra. Res nimamo kaj prida industrije tule, zato čisto ozračje. Če pa se kaj nesnage nabere, nam pogosti vetrovi, ki nam od zahodne smeri razvetrijo

ozračje, nezaželeno umazanijo odpihajo proti vzhodu. Kadar ti vetrovi zagospodujejo so zaresni, saj dosežejo hitrost do 80 km na uro, nekajkrat letno pa nas obiščejo včasih tudi za dobo več tednov.

Prve dni avgusta me je razveselilo pismo dobrega znanca iz taboriščnih let Franjota Mejaja, ki mi je kratko sporočil, da bo skupina 33 izletnikov iz Milwaukeeja z njim vred potovala skozi naše mesto in se ustavila za kosilo v enem naših boljših restavracij. Omenil je, da bi bil vesel srečanja z menoj in Dimnikovimi.

Kdo bi se ne razveselil srečanja po štiridesetih letih? Seve smo brž organizirali za srečanje in 14 od nas se jim je enostavno pridružilo na kosilo. Skupno smo poprijeli žlice in se tako lahko pred, med in po jedjo vsaj malo pogovorili. Na kratko je bilo Milwučanom povedano najvažnejše o našem mestu, ker samo skozi avtobusno okno marsikaj vidiš in ugihaš, kaj in kako. Pa kaj, ko veselo srečanje in kratke pomenke prekine čas, ki ukaže po potovalnem urniku, odhod.

Fotografiranje pestre družbe znancev, dve zapeti kitici slovenske zdravice in srečanje je minilo. Vem, da je stotine vprašanj bilo neizgovorjenih. Orošene oči, tudi nas moških, stisk rok in poljub tu in tam... in odšli so...

Upam, da so potlej uživali lepoto gorske bogatije in cvetočih dolin ter sadnih polj sosednje Britanske Columbijе, ko so iz Alberte potovali v Vancouver in Victorijo, na topla obrežja Pacifika, ter da so se vrnili domov zadovoljnih src in spoznanj, kam vse nas je usoda raznesla po svetu. Hvala vam za kratko srečanje, sestre in bratje po krvi in prepričanju. Ko ste odhajali, se mi je obnovila v mislih nekje nekako podobno zapeta pesem, primerna momentu in upokojencem:

Razšli smo se. Bog ve zakaj? Mineva nam poletje.

Še malo, pa bo spet jesen. Osulo se bo cvetje...

Povedali so mi, da se tele dni mudi pri teti Danici Pahulje Alenka, hčerka Daničine sestre Justke. Prišla je iz zadrenjanega Toronta na kratek obisk, predno jo pokličejo šolske obveznosti nazaj domov in v šolo.

Ta teden se je oglašil pri Dimnikovem Tonetu in ženi znanec g. Jože Levstik, ki je bil na poti k bratu Tonetu in na poroko njegove hčerke. Pred desetletji je živel kratek čas tu med nami v Lethbridgu, odkoder sta ga poklic in želja po nadaljnjem študiju gnala na vzhod in kasneje v Združeno

(dalje na str. 6)

KANADSKA DOMOVINA

Glede obnovitve predvojnih strank

(nadaljevanje s str. 5)

krajša ali daljša, lažja ali težja glede na položaj vsake družbe, pa tudi glede na jasnovidnost in doslednost ljudi, ki proces razsocializacije vodijo. Če je kje kako sredstvo, ki lahko to pot uglaadi, potem je to brez dvoma: 'čistost namenov'.

V našem slovenskem primeru je jasno, da je ta razvoj, čeprav ne lahak, vendarle mogoč, ker ne glede na različne politične in svetovnonazorske poglede velika večina hoče za svoj narod drugačno bodočnost; noče več živeti pod varstvom preživelega sistema, v nepriznanju zgodovinske resničnosti, v umetno ohranjenem nasprotstvu, temveč hoče živeti v vzajemnosti, ki ima med nami že stoletno tradicijo. Ta zavest se širi med narodom, ne s propagandnimi sredstvi, temveč kot sad opazovanja resničnosti. Od tod rastoče iskanje izhodov.

Možnosti za pot iz socializma je brez dvoma več; zato je potreben razgovor o tem, za katero se bomo odločili, kako naj o pričenemo — in kdaj.«

Otmar Mauser

Hvaležen sem g. Mauserju za odgovor na vprašanje glede morebitne obnovitve predvojnih strank v Sloveniji.

Urednik

Odmevi s prerije

(nadaljevanje s str. 5)

ne države.

Za dodatek pa še bolj klavirno novico. Pred tednom se je moral podvreči resni operaciji sorojak Lovro Novak. Operacija je uspela, seveda pa zdaj še okreva v bolnišnici in upa — kot tudi mi — da mu bo dano čim prej vrniti se domov.

Pak

UMRL JE PESNIK...

TORONTO, Ont. - V Belgiji je 3. julija 1989 umrl slovenski pesnik Dimitrij Jeruc in sicer po daljši bolezni, ki ga je mučila zadnja leta. Njegove pesmi so ga predstavljale kot človeka z globokimi čustvi, z izrednim darom doživljanja vsakdanjosti in trpljenja povojnih beguncev v boju za vsakdanji kruh in obstanek, z melanholičnim domotožjem in hrepenjem v srcu.

Pokojni Dimitrij se je rodil 4. marca 1916 v Chebu na Češkem kot četrti otrok Otona Jeruca, po rodu iz Kamnika, in njegove žene Marije, roj. Poljanec, hčerke gimnazijskega profesorja Ivana Poljanca iz Novega mesta. Ljudsko šolo in gimnazijo je končal v Ljubljani. V petnajstem letu mu je umrla mati in njene izgube ni mogel nikoli preboleti in pozabiti.

V gimnaziji, na realki, mu je bil nekaj let profesor slovenske pokojni dr. Anton Debeljak, ki je bil na novomeški gimnaziji svoj čas učenec njegovega starega očeta, Ivana Poljanca. Vse do odhoda v tujino, sta bila dr. Debeljak in Dimitrij velika prijatelja.

Po materini smrti se je njegov oče v drugič poročil. Tako je Dimitrij dobil mačeho, s katero pa se nista razumela. Po očetovi smrti, ga je ta poslala k njegovi starejši sestri v Kosovsko Mitrovico. Tako je Dimitrij že v rani mladosti okusil vso grenkobo brezdomstva, četudi mu je Srbija postala druga domovina.

Ob izbruhu druge svetovne vojne se je kot rezervni oficir vrnil v Ljubljano in nekaj mesecev preživel na posestvu mačeha v Žabnici, dokler ga niso Nemci aretirali in z mnogimi drugimi izgnali v Srbijo. Po prihodu tja se je nemudoma pridružil srbskim dobrovoljcem in z njimi doživljal vso

tragiko vojne. V začetku maja 1944 se je ponovno vrnil v Ljubljano in vstopil k slovenskim domobrancem. Čudežno je preživel Vetrinjsko tragedijo in pozneje živel v različnih taboriščih v Avstriji, Italiji in Nemčiji, dokler ni odšel v Francijo, kjer se je nekaj mesecev zaposlil kot rudar. Iz Francije je odšel v Belgijo, kjer je kljub štiriletnemu zdravljenju za pljučno tuberkulozo končal umetnostno zgodovino na katoliški univerzi v Louvainu.

Njegove pesmi so bile objavljene v različnih slovenskih in srbskih publikacijah: »Mi in svet« (Eboli); »Stvarnost in svoboda« (Trst); »Iskra« (srbsko glasilo, München); »Slobodna Jugoslavija« (München); »Tabor« (domobransko glasilo, Argentina); kalendarji-zborniki »Svobodne Slovenije« (Argentina); »Mohorjeva« (Celovec).

V zdomstvu je izdal tri pesniške zbirke, ena pa bi morala iziti tik pred koncem vojne pri založbi »Luč« v Ljubljani. Pri svojih neprestanih selitvah je izgubil veliko svojih do vojske napisanih rokopisov, večina pri Sv. Ani nad Tržičem pri umiku iz domovine v maju 1945. Zbirka njegovih pesmi je izšla tudi v nemščini v prevodu prof. fr. Paula Schorlemerja v skromni antologiji »Dichtung...«

Pevec je onemel, njegova pesem pa je ostala. V njegov zaslužen in časten spomin naj govore na straneh K.D. njegove pesmi. Slovenskemu Dimitriju Jerucu, pesniku dveh narodov, pa naj Bog nakloni miren počitek v tuji zemlji.

Otmar Mauser

Dimitri O. Jeruc

(Iz zbirke »Razgovor s srcem«)

VSE JE TIHO

Počasi polzijo kaplje z dreves na tiho, osamljeno, žalostno pot, tod hodil stoletja za rodom je rod in veroval v čudežne sanje nebes.

In rod za rodovi, ta tajnostna vez, ki spaja me z dedi in z zemljo in z brati, da rad bi počival med njimi, kjer mati me čaka na Žalah v gozdičku cipres.

Vse mirno je, čisto v predsmrtni tesnobi, le kaplje polzijo, joj, kaplje krvi; in večnosti pota žarijo v svetlobi kot vdanost, ljubizen otroških oči.

VETRINJE

Na zemljevidu iščem svete kraje, Golgote vaše, bratje in junaki, in hodim od postaje, do postaje, a težki, trudni moji so koraki.

Bila pomlad je, vse bilo je v cvetju in zemlja je dehtela mladih, bujnih sanj, a srca vaša v čudežnem spočetju odprla so se žrtvam, mukam darovanj.

O, sveti kraji naše zemlje svete, v trpljenju, v boli ljubim te svetinje; in nove pesmi, nikdar še zapete, slavile bodo Pliberk in Vetrinje.

KOČEVJE

In šel sem žalosten na božjo pot, tja, v divje, senčnate gozdove, med tihe, žalostne grobove, že davno jih prerasel je srobot.

Le gore, skale, gole stene, podzemne jame, razvaline, a včasih medel žarek šine na Celjskih grofov viteške arene.

Ob robu hribov Rinža lena v globine pada in izginja, le tu in tam grmičje brinja, čez Šahen vlačí se megla strupena.

Krvava zemlja strašnih sanj, stoletni gozdi, divji, mračni, v njih tulijo volkovi lačni, kjer brata svojega ubil je Kajn.

V TESNOBI

V sen večera mro poljane, tiho, trudno in rahló; kdo odpira davne rane, da kot ogenj me pekó?

V sen noči vse tone, pada, sam sem v sobi prazni, a oči so polne jada, straha in bojazni.

Sam sem v sobi v mračni noči in poslušam burje jek, pa v tesnobi ni mi móči več zapreti vlažnih vek.

Grdina—Cosic Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300
28890 Chardon Rd. 944-8400
1053 E. 62 Street 431-2088

V družinski lasti že 86 let

Re-Elect
Councilman

Gus Frangos

Democrat, Ward - 13

Councilman Gus Frangos with wife Christie and daughter, Arianna.

- Council's Leading Housing Code Enforcement Legislator
- Secured and Kept Increased Police Visibility in Ward 13
- Dedicated To Preserving Neighborhood Police Stations, Schools, Fire Stations and Neighborhood Services
- Most Accessible - Has Maintained TWO Neighborhood Offices in Ward 13
- Honest, Hardworking, Most Qualified

VOTE TO RE-ELECT COUNCILMAN

Gus Frangos

Paid for by Friends of Gus Frangos, C. Frangos, Co-Chair., 1700 E. 13th Street, Cleve., Oh.

- Primary Election October 3, 1989
- General Election Nov. 7, 1989

Imenik slovenskih društev

Slovene Organization Roster

WATERLOO SLOVENIAN PENSIONERS CLUB

President: Frank Slejko
Vice President: John Prhne
Sec.-Treas.: Steve Shimits
Rec. Secy.: Helen Vukcevic,
23176 Gay Ave., Euclid, O. 44123
Auditing Comm.: Frank Bittenc,
Ann Kristoff, Tillie Vranekovic
Trip Coordinators: Ann Otonicar,
Adolph Somrak, Tillie Vranekovic
Publicity: Helen Vukcevic
Sgt.-at-arms: Ann Kristoff
Fed. Reps.: Louis Jartz, Steve
Shimits, Frank Slejko, Frank Bittenc;
alternate: Jane Slejko
Hall Reps.: Vera Bajec, Al Com-
menchek
Slov. Home for Aged Reps.: Doro-
thy Silc, Josephine Commenchek
Head Cook: Millie Bradac
Sunshine Lady: Dorothy Silc
Bar: Joe Muzic, Rudy Urbanic
Meetings: Second Tuesday of the
month.

SLOVENE PENSIONERS CLUB NEWBURGH—MAPLE HEIGHTS

President: John Taucher, Tel. 663-6957
Vice-Pres.: Mary Zivny
Sec.-Treas.: Josephine Rezin,
15701 Rockside Rd., Maple Hts.,
OH 44137, Tel. 662-9064
Rec. Secy.: Clara Hrovat
Auditors: Louis Champa, Frank
Urbanic, John Perc
Monthly meetings are held the
fourth Wednesday of each month,
at 1 p.m., alternating at the Slove-
nian Natl. Homes on E. 80 St. and
5050 Stanley Ave., Maple Hts.

American Slovene Pensioners Club of Barberton, Ohio

President: Vincent Lauter
Vice-Pres.: Joseph Yankovich
Sec.-Treas.: Jennie B. Nagel,
245 - 24th St., N.W., Barberton,
OH 44203 - Telephone: 1-216-
825-6227 or 825-2267.
Rec. Secy.: Julia Vadas
Auditors: Frances Smrdel,
Angela Misich, Mary Kovacic
Substitute: Josephine Platner
Fed. Reps.: Theresa Cekada,
Angela Polk, Frances Smrdel, Jose-
phine Platner, Jennie B. Nagel; alter-
nate Mary Kovacic
Meetings every first Thursday of
the month at 1 p.m. in the Slovene
Center, 70 - 14th St., N.W., Barber-
ton, Ohio

Progressive Slovene Women of America

SUPREME BOARD

President: Florence Unetich
1st V. President: Joyce Plemel
2nd V. President: Jean Petrick
Fin. Secy.: Millie Bradac
Rec. Secy.: Vida Zak
Corr. Secy.: Hildegard Kazen
Treasurer: Marie Plevnik
Auditors: Jennie Zaman, Frances
Mauric, Josephine Skabar, Julianna
Kobal, Stella Kostick
Education & Welfare: Olga Pozar,
Rose Gorman, Helen Joca, Caroline
Lokar, Josephine Kosteinshek
Historian: Joanna Jadrach
Editor: Agnes Elish

CIRCLE 1

President: Frances Mauric
Vice Pres.: Sophie Matuch
Sec.-Treas.: Vida Zak
Rec. Secy.: Dolores Dobida
Auditors: Julianna Kobal, Jose-
phine Tomsic, Jeanne Skolaris
Education & Social: Angela Zab-
jek, Roberta Haic, Dorothy Gorjup
Meetings: First Thursday of the
month, Slovenian Workman's
Home, 15335 Waterloo Road.

CIRCLE 2

President: Josephine Turkman
Hon. Vice Pres.: Frances Legat
1st Vice Pres.: Anna Filipic
2nd Vice Pres.: Rose Znidarsic
Sec.-Treas.: Margaret Kaus,
30868 Harrison, Wickliffe, O.,
44092 (585-2603)
Rec. Secy.: Marie Zakrajsek
Auditors: Mary Turk, Justine
Girod
Sunshine Lady: Stella Dancull
Slovene Library Rep.: Jean Kriz-
man
S.N.H. Conf. Rep.: Mary Turk
Slovene Home for Aged Reps.:
Margaret Kaus, Anna Filipic
Recher Hall Conf. Reps.: Marie
Zakrajsek, Anna Filipic
Klub društev Rep.: Chris Ujic
Meetings: 3rd Wed. of month, 1
p.m., Slov. Natl. Home Annex, St.
Clair Ave. New members welcome.

CIRCLE 3

President: Dorothy Lamm
1st Vice Pres.: Josephine
Kostainshek
2nd Vice Pres.: Josephine Skabar
Financial Secy.: Miss Fran Marn,
1541 E. 191 St., No. K104, Euclid,
OH 44117, tel. 486-2643
Rec. Secy.: Ann Adams
Sgt.-at-Arms: Caroline Lokar
Auditors: Tillie Nosse, Loretta
Hlabse, Jean Petrick
Reporter: Jean Petrick
Sunshine: Lil Bilicic
Bingo: Loretta Hlabse (Ch.), Millie
Pike (Asst.)
Cookbook: Mickey Frank (481-
8693)
Meetings at Slov. Soc. Home,
Recher Ave., Euclid, OH, 2nd Wed-
nesday of the month at 7 p.m.

CIRCLE 7

President: Hildegard Kazen
Vice President: Edith Zele
2nd Vice Pres.: Irene Strancar
Rec. Secy.: Pauline Krall
Treasurer: Frances B. Weyant
Auditors: Angie Baranowski,
Mary Krnel, Mitzi Vesel
Sunshine Lady: Katie Dohnal
Reporters: Esther Larabee, Ann
Stefancic, Lillian Ribarich
Bingo Chairman: Pauline Krall
Meetings: Second Wednesday of
the month, 7:30 p.m., Slovenian
Workmen's Home, 15335 Waterloo
Rd.

Pevska društva Singing Societies

PEVSKI ZBOR KOROTAN

Predsednika: Janez Nemeč, Syl-
vester Staniša
Podpredsednika: Frank Lovšin,
Jože Cerar
Blagajničarka: Marjanca Tominc
Paula Hauptman, 25922 High-
land Rd., Rich. Hts., O., 44143, tel.
(dom) 481-1871, (delo) 731-8131
Nadzorni odbor: Cirila Kermavner,
Mari Nemeč
Odborniki: Jožica Cerar, Vida Gre-
gorc, Pavel Lavriša, Joži Rus, Janez
Semen, Barbara Šemen
Pevovodja: g. Rudi Knez

GLASBENA MATICA

President: June Price
1st Vice Pres.: Daniel Ivancic
2nd Vice Pres.: Tony Mihelich
Secretary: Joanne Fordyce, 6904
Sutherland Ct., Mentor, OH 44060
Treasurer: Tom Schiltz
Auditors: Eileen Ivancic, Matthew
Dolenc, Marie Shaver
Wardrobe: Marie Shaver
Librarian: Molly Frank
Publicity: Molly Frank, Betty Res-
nik
Director: Marya Ashamalla
Pianist: Reginald Resnik
Rehearsals: Monday evening, Rm.
2, 8 p.m., Slovenian National
Home, 6417 St. Clair Ave.
New members are always wel-
come.

JADRAN SINGING SOCIETY

President: Florence Unetich
Vice-Pres.: Don Gorjup
Treasurer: Frank Bittenc
Rec.-Corr. Sec.: Betty Rotar
Auditors: Steve Shimits, Anne
Kristoff, Josephine Tomsic
Librarian: Florence Unetich
Musical Dir.: Reginald Resnik
Pianist: Alice Cech
Rehearsals are held every
Wednesday evening from 7:30 to
9:30 p.m. at the Slovenian Work-
man's Home, 15335 Waterloo Rd.,
Rm. 3. We welcome new members!

CIRCLE 2 SNP

SLOVENIAN JUNIOR CHORUS

President: Bob Dolgan
Vice Pres.: Jeff Lapuh
Rec. Secy.: Mark Tomsic
Att. Secy.: Stacey Meden
Treasurer: Matt Tomsic
Historian: Wendy Lapuh
Music Director: Cecelia Dolgan
Meetings 2nd Thursday of the
month, Slov. Soc. Home, Recher
Ave.
Rehearsals each Thursday, 7
p.m., Slov. Soc. Home, Recher
Ave., Euclid, Ohio

SLOVENSKA PESEM CHORUS LEMONT-CHICAGO, III.

President: John Vidmar
Hon. Pres.: Lojze Arko
Vice-Pres.: Mike Vidmar
Treasurer: Elizabeth Martincic
Secretary: Susan Rigler
Director: Rev. Dr. Vendelin
Špendov
Rehearsals: Every Sunday at 6
p.m. at the Baragov Dom, Lemont.

PEVSKI ZBOR USPEH Milwaukee, Wis.

President: John Frangesch
Vice Pres.: Lennie Baraga
Secretary: Toni Needham
Treasurer: Tillie Skusek
Choral Dir.: Dolores Ivanchich

SLOVENIAN SINGING SOCIETY ZARJA

President: Edwin Polsak
Vice President: Vicky Kozel
2nd Vice Pres.: Irma Pryately
Corr./Rec. Secy.: Sophie T. Eler-
sich, 1755 Spino Dr., Euclid, OH
44117, tel. (216) 531-8402
Secy.-Treas.: Barbara Elersich
Musical Dir.: Douglas Elersich
Asst. Dirs.: Edwin Polsak, Dick
Tomsic, Josephine Turkman
Auditors: Rudy Kozan, Irene
Kelley, Vern Perme
Planning Comm.: Irene Kelley,
Mimi Stibil, Frank Kokal, Bea Pestot-
nik, Ann Kokal, Jim Kozel, Marilyn
Vidmar, Ned Zaller
Stage Mgrs.: Ed Ozanich, Don
Mulec, Joe Petric
Rehearsals held every Wednesday
evening, 7:30—9:30, at the Slove-
nian Society Home, 20713 Recher
Ave., Euclid, Ohio

**Rojaki! Priporočajte
Ameriško Domovino
prijateljem in znancem!**

Folklorne skupine Folklore Groups

PLESNA SKUPINA KRES

Predsednik-President: Andy Lon-
car
Podpredsednik-Vice President:
Mark Zakrajsek
Blagajničarka-Treasurer: Mari-
anne Rihtar
Tajnica-Secretary: Theresa Kola-
ric, 30261 Meadowbrook Dr.,
Willoughby Hills, O. 44092
Odborniki-Board Members: Moni-
ca Gaser, Leo Kosir, Mitja Pavlovcic,
Mike Rus

Razna društva Various Groups

MISIJSKA ZNAMKARSKA AKCIJA, Cleveland, Ohio

Duhovni vodja: Rev. Charles A.
Wolbang C.M.; predsednica: Mari-
ca Lavriša; podpredsednik: Jelka
Kuhelj; tajnica in zapisničarica:
Mary Celestina, 4935 Gleeten Rd.,
Cleveland, OH 44143, tel. 381-5298;
blagajnik: Štefan Marolt, 5704 Pro-
sser Ave., Cleveland, OH 44103,
tel. 431-5699; nadzorniki: Ani Ne-
mec, ing. Joseph Zelle, Vida Švaj-
ger; odborniki: Rudi Knez, Anica
Knez, Agnes Leskovec, Tončka
Urankar, Ivanka Tominec, Marica
Miklavčič, Martin Merela; namestni-
ka: Vinko Rozman, France Kuhelj

ST. MARY'S PARISH P.T.U. Holmes Ave., Cleveland, Ohio

Spiritual Advisor: Rev. John Kum-
se
Spiritual Chairperson: Sr. Nina Vi-
tale
Honorary President: Marcia M.
Mlachak

President: Michealene McNulty
Vice President: Charlene Struna
Rec. Secy.: Joyce Segulin
Corres. Secy.: Kathy Miska
Treasurer: Danetta Kozel

CATHOLIC WAR VETERANS ST. VITUS POST 1655

Chaplain: Rev. Joseph Boznar
Commander: Steve Piorkowski
1st V.C.: Robert W. Mills, Sr.
2nd V.C.: Matthew Nusak
3rd V.C.: Tony Cimperman
Adjutant: Thomas Kirk
Treasurer: Richard J. Mott, 760
E. 212 St., Euclid, OH 44119, tel.
531-4556 (H); 431-6062 (B)
Officer of the Day: Frank Godic
Judge Advocate: Edmund J. Turk
Welfare: William Lipold
Historian: Anthony Grdina
Medical: Martin Strauss
3 Year Trustee: John Oster
2 Year Trustee: James Logar, Sr.
1 Year Trustee: John Kirk, Jr.
Auxiliary Liaison: Daniel Reiger

Meetings are held every third
Tuesday each month in the club-
room, 6101 Glass Ave.

Purpose: To guard the rights
and privileges of veterans, protect
our freedom, defend our faith,
help our sick and disabled, care
for the widows and orphans,
assist those in need, aid in youth
activities, promote Americanism
and Catholic Action, and to offer
Catholic veterans an opportunity
to band together for social and
athletic activities.

C.W.V. LADIES AUXILIARY ST. VITUS POST 1655

President: Rose Poprik
1st V.P.: Georgette Paul
2nd V.P.: Marcie Mills
3rd V.P.: Patty Nusak White
Secretary: Laura Shantery
Treasurer: Aggie Briscar
Welf. Off.: Helen Snyder
Historian: Irene Toth

Ritual Off.: Irene Rieman
Trustee 3 Yr.: Bonnie Mills
Trustee 2 Yr.: Jo Sustarcic
Trustee 1 Yr.: Jo Nusak
Social Secretary: Jo Mohorcic
Chaplain: Rev. Joseph Boznar
Meetings are held the second
Wednesday of the month in the
Post Meeting Room, 6101 Glass
Avenue at 7:30 p.m.

ST. VITUS CHRISTIAN MOTHERS' CLUB

Spiritual Director: Rev. Joseph
Boznar
Principal: Sr. AnnMarie Kanusek
S.N.D.
President: Marie Azman
1st Vice Pres.: Beverly Hetman
2nd Vice Pres.: Betty Svekric
Rec. Secy.: MaryLou Buehner
Corres. Secy.: Sharon Fakadej
Treasurer: Karen Matuszewski
Publicity Chmn.: Marion Rozman
Meetings are held on the first
Wednesday of each month, except
July and August.
Dues are \$3.00 and paid in Sep-
tember for each school year.

ZVEZA DRUŠTEV SLOVENSKIH PROTIKOMUNISTIČNIH BORCEV

Predsednik: Ciril Preželj, R.R. 7,
Quelph, Ont., Canada. N1H 6J4
Podpredsedniki: Vsi predsedni-
ki krajevnih društev
Tajnik: Jakob Kvas, 43 Pendrith
Ave., Toronto, Ont. Canada
Blagajnik: Janez Kušar, 108 Lex-
field Ave., Downsview, Ont. Can.
Tiskovni referent in član uredni-
škega odbora: Otmar Mauser
Pregledniki: Mirko Glavan, Jože
Melaher, Anton Meglič
Zgodovinski referent: prof.
Janez Sever, Cleveland, Ohio

BELOKRANJSKI KLUB

Predsednik: Milan Smuk; pod-
predsednik: Matija Hočevar; tajnica:
Vida Rupnik, 1846 Skyline Dr.,
Richmond Hts., OH 44143, tel.
289-0843; blagajnik: Matija Hutar;
zapisnikar: Milena Dovič; nadzorni
odbor: Janez Dejak, Rezka Smuk,
Nežka Sodja; gospodar: Frank Rup-
nik; kuharici: Marija Ivec in Milena
Dovič

ŠTAJERSKI KLUB

Predsednik: Martin Walentschak
Podpredsednik: Rudi Pintar
Tajnica: Slavica Turjanski
Blagajničarka: Kristina Srok
Gospodar: Ivan Goričan
Pomočnik: Jože Benko
Odborniki(-ce): Rozika Jaklič,
Angela Radej, Tonica Simičak, Kazimir
Kozinski, Jelica Prelog, Branko Seni-
ca

Nadzorni odbor: Marija Walent-
schak, Angela Pintar, Malči Kolenko,
Angela Moser, Frančiška Benko, Kri-
stina Kobetitsch.

Razsodišče: Lojzka Feguš, Jože
Rajsp, Marija Goršek, Lenka Miš-
maš, Stefan Rezonja

SLOVENSKI AMERIŠKI PRIMORSKI KLUB v Clevelandu

Predsednik: Frank Cendol
Podpredsednik: Jože Jenko
Blagajnik: Stefan Durjava
Tajnica: Hermina Bonutti, 29399
Shaker Blvd., Pepper Pike, OH
44124, tel 831-1954
Odborniki: John Cendol, Mirko
Klamič, Jože Leban, Kristjan Sed-
mak, Jože Deloš, Danilo Manjas,
Jože Kanalec, Olga Valentič
Častni član: Vinc Sfiligoj
Redarja: Lojze Cenčič, Gino Bre-
mec
Nadzorni odbor: Kristjan Sedmak,
Anton Kanalec, Rudolph M. Susei

Imenik slovenskih društev Slovene Organization Roster

(nadaljevanje s 7. str.)

ST. CLAIR RIFLE AND HUNTING CLUB

Predsednik: Milan Dekleva
Podpredsednik: Alojz Pugel
Tajnik-blagajnik: Renato Cromaz
Zapisnikar: Gus Babuder
Odborniki: Frank Cendol, Eugene Kogovsek, Ed Pecnik

THE AMERICAN SLOVENIAN CLUB OF SOUTH FLORIDA

President: Ellie Meuser
Vice Pres.: Jennie Washio
Treasurer: Paula Beavers
Financial Secy.: Stephany Urbanic
Recording Secy.: Mamie Willis
Trustees: Cyril Grilč, Bill Zupanc, Edw. Blatnik

Meetings at 2 p.m., first Sunday of the month, at Nob Hill Hall, 10400 Sunset Strip, Sunrise, Florida 33322

POLKA BOOSTERS CLUB Cleveland, Ohio

President: Floyd Crise, 7004 Park Ave., Cleveland, OH 44105, tel. 271-6454

Vice President: Frank Waranai
Rec. Secy.: Vicki Flowers
Treasurer: Fran Marn
Corres. Secy.: Wanda Sulak
Sgt.-at-Arms: Ann Latch
Trustees: Agnes Sullivan, Dorothy Mikula, Cheryl Muranko, Irene Waranai

Meetings are the first Sunday in February, May, August and November, at I.C.A. Hall, 15901 St. Clair Avenue, at 6:00 p.m.

SLOVENIAN AMERICAN HERITAGE FOUNDATION

Hon. President: Frank J. Lausche
President: Dr. Karl B. Bonutti
Vice President: Ann M. Opeka
Secretary: Dana Lobe Leonard
Treasurer: James E. Logar
Executive Committee (At Large): Mary Cermelj, August B. Pust, Dr. Rudolph M. Susel
Research Specialist: Frances Babic
Past Presidents: Hon. August Pryatel, Frederick E. Krizman, Edmund J. Turk, Dr. Vladimir J. Rus

SLOVENE HOME FOR THE AGED AUXILIARY

(Meets every 4th Thursday at SHA at 7:30 p.m.)

President: Eleanor Pavey
Vice Pres.: Ann Krajc
Secy.: Bertha Richter
Treasurer: Emilee Jenko, 16114 Huntmere Ave., Cleveland, OH 44110, tel. 486-3069

Corr. Secy.: Helen Levstick

Committee Chairpersons:

Historian: Nettie Mihelich
Publicity: Madeline Debevec
Reporter: Eleanor Pavey
Welfare: Nettie Mihelich

THE SLOVENIAN AMERICAN NATIONAL ART GUILD

President: Jean Krizman
Vice President: Mike Podboy
Corresponding and Recording Secretary: Nancy Walden
Treasurer: Josephine Turkman

Committees:
Membership: Ann Opeka, Sophia Opeka
Bylaws: Nancy Walden
Auditors: John Streck, Sophia Opeka, Emilee Jenko

Statutory Agent: Michael Perme
Newsletter: Sonja Scancar
Historian: Carol Matuszak
Heritage Stitchery: Doris Sadar, August B. Pust

Federation of Slovenian National Homes: John Habat

Program Coordinators: Frances Babic, Co-Chairman: Sylvia Mocnik
Special Events: Millie Hoegler, Co-Chairman: Mary Ellen Rechner

Meetings: Third Monday of each month (except July and August) at 7:30 p.m. at the Slovenian Society Home, Recher Ave., Euclid, Ohio

Federation of Slovenian National Homes: John Habat
Newsletter Chairwomen: Doris Sadar and Mary Sell
Legal Advisor: Michael Perme
Meetings: Third Monday of each month (except July and August) at 7:30 p.m. at the Slovenian Society Home, Recher Ave., Euclid, Ohio

AMERICAN SLOVENE CLUB

President: Gene Drobnic
Vice Pres.: Emilee Jenko
Rec. Secy.: Terri Hocevar
Corr. Secy.: Bertha Walden
Treasurer: Esther Rossman
Meetings are held on the first Monday of each month, except July and August, at the Euclid Public Library, 631 E. 222 St., Euclid, Ohio

SLOVENE HOME FOR THE AGED 18621 Neff Road Cleveland, OH 44119

President: Dr. Rudolph M. Susel
V. President: Rudolph Kozan
Treasurer: Alma Lazar
Rec. Secy.: Agnes Turkovich
Corres. Secy.: Rosemary Toth
Trustees: Vera Candon, John Cech, Sutton J. Girod, Stanley Laurich, Elmer Nachtigal, John Pestotnik, Marie Shaver, Maria Stepec, Richard Tomsic, Ronald Zele
Alternates: Marian Candon, Robert Price
Administrator: Agnes Jeric Pace, N.H.A.

Honorary Trustees: Frank Kosich, James Kozel, Albin Lipold, Frederick E. Krizman, Jean Krizman, Agnes Pace, Cecelia Wolf
Statutory Agent and Parliamentarian: Paul J. Hribar, L.P.A.

KLUB LJUBLJANA

Predsednica: Christine Kovach
Podpreds.: Sophie Skepic
Tajnica: Stephanie Segulin
Blajničarka: Mary Ster
Zapisnikarica: Jane Novak
Nadzorni odbor: Ceal Znidar, Joseph Mateyka, Caroline Lokar
Poročevalka: Jane Novak
Seje se vršijo vsak zadnji torek v mesecu ob 7.30 zvečer v SDD na Recher Ave.

SLOVENIAN SPORTS CLUB

2858 Hayes Drive
Willoughby Hills, OH 44094
946-4039

Predsednik: Ed Skubitz
Podpreds.: Michael Dolinar
Tajnik: Tomaž Veider
Blagajnik: Leo Vovk
Načelnik odbora: Andrew Celestina

Odborniki: Andrew Celestina, Michael Dolinar, Stan Knez, Smiley Ramsak, Edward Skubitz, Robert Stepec
Pravni svetovalec: Tom Lobe

WEST PARK BUTTON BOX CLUB

President: Bill Ilersich, tel. 238-4108

Vice President: Ed Anderson
Sec.-Treas.: Rudy Pivik
Rec. Secretary: Leona Nocifera
Music Director: Joe Samsa
Auditors: Dennis Madigan, Joe Samsa
Public Relations: Bill Zmrazek, Albina Capek
Members: Ella Samanich, John Carroll, Mimi Stibil, Joe Novak, Andy Fixel

Društvo upokojencev, Slov. pristave

Pensioners Club of Slov. Pristava
Predsednik: Jože Dovjak
Podpreds.: Avgust Dragar
Tajnik: Frank Urankar, tel. 531-8982

Blagajničarka: Angela Bolha
Zapisnikar: Vili Zadnikar
Nadzorni odbor: Franček Gorenšek, Frank Kastigar, Vinko Vrhovnik
Odborniki: Stane Vidmar, Lojze Hribar, Jože Sojer, Angelca Hribar, Julka Mejač, Francka Kristanc, Mary - Vrhovnik, Tončka Urankar, Tone Oblak, Marija Koren

Dramatska društva Dramatic Societies

ODBOR DRAMATSKEGA DRUŠTVA LILJA za leto 1987-1988

Predsednik: Matija Grdadolnik
Podpreds.: August Dragar
Blagajničarka: Marija Nemec
Tajnik: France Hren, 1822 Sunset Drive, Richmond Heights, OH 44143.

Zapisnikar: Miro Odar
Programski odbor: Ivan Hauptman, Srečko Gaser, Peter Dragar, Ivan Jakomin, Zdenka Zakrajšek, Mojca Slak, Janez Tominc
Odrski mojster: Slavko Štepec
Arhivar: Srečko Gaser
Točilnica: Tone Štepec, Miro Celestina, Rudi Hren, Stefan Rezonja
Rediteljja: Jože Tomc, Matija Hocevar
Knjižničar: Srečko Gaser
Sportna referenta: Frank Zalar st., Frank Zalar ml.

Kuhinja: Anica Nemec, Marija Hocevar, Julka Zalar
Nadzorni odbor: Viktor Kmetič, Stane Krulc, Frank Zalar st.
Seje prvi ponedeljek v mesecu, ob 8. uri zvečer v Slovenskem domu na Holmes Ave.

LADIES AUXILIARY

SLOVENIAN SOCIETY HOME RECHER AVE., EUCLID, O.

President: Christine Kovach
V. President: Tillie Nosse
Secy.-Treas.: Mary Ster, 1871 Rush Rd., Wickliffe, O. 44092, tel. 944-1429

Rec. Secy.: Marica Lokar
Audit Comm.: Marge Koss, Danica Hrvatin, Norma Hrvatin
Shrimp & Fish Fry every Friday from 11 a.m. to 8.30 p.m. Also on the menu are goulash & polenta, sauerkraut & sausages, breaded pork & breaded chicken.

WATERLOO BALINCA CLUB

President: Frank Zgonc
Vice President: Stanley Preslan
Corres. Secy.: Ed Lah
Rec. Secy.: Mark Vesel
Treasurer: Mary Zgonc
Cooks: Emma Grk, Mira Puhaj, Dušano Grbac
Trustees: John Jackson, Tony Tolar, Frank Sluga
Meetings are called by the officers. Annual membership dues are \$5.00. New members welcome.

S.K.D. TRIGLAV

Milwaukee, Wisconsin

Duhovni vodja: Rev. Dr. Joseph Gole

Predsednik: Jože Kunovar
Podpreds.: Ivan Bambič
Tajnica: Helena Frohna
Zapisnikarica: Marija Kadunc
Blagajničarka: Milka Modic

Upravnik parka Triglav: Franjo Mejač

Pomočnik upravnika Parka: Stan-ko Yaklic

Pevovodkinja: Mara Kolman

Športni referent: Frank Rozina

Zastopnik S.K.D. Triglav pri USPEH: Janko Limoni

Dopisnik za Ameriško Domovino: Alojz Galič

Bara: Dan Mejač

Kuhinja: Loni Limoni

Nadzorni odbor: Karel Maierle, Rezi Kotar, Janko Limoni

Razsodišče: Ludvik Kolman, Luke Kolman, Janko Levičar, Frank Menchak

BALINCARSKI KROŽEK SLOVENSKE PRISTAVE

Predsednik: Lojze Mohar
Podpreds.: Lojze Hribar
Tajnica: Lenka Mišmaš
Blagajnik: Tone Skerl
Odborniki: Ani in Felix Breznikar, Vera Znidaršič, August Dragar, Angelca in Lojze Hribar, Mici Mohar, Stane Svajger, Cilka in Tone Švigelj, Tončka in Ivan Berkopec, Minka in Viktor Kmetič, Janez in Tončka Švigelj, Janez Suhadolnik, Milena Jarc
Nadzorni odbor: Jože Dovjak, Jože Sojer, Ferdo Sečnik
Seje se vršijo po dogovoru.

TRŽAŠKA KRIZA 1945

(Nadaljevanje s str. 3)

va civilna uprava odgovorna zavezniški vojaški upravi.

Menil je, da zaveznikom ne bo treba okupirati istrskega polotoka, če bodo želeli zaščititi svoje zveze med Trstom in Avstrijo. Ponudil jim je celo (kar je general Gamell omenjal že v Caserti) uporabo komunikacijskih poti prek Ljubljane. Alexander je svoj razgovor s Titom ocenil kot zelo zadovoljiv. Tita je opisal kot »človeka dejanj, s katerim se da sklepati poslek«, čeprav je dobil vtis, da se ravna po navodilih iz Moskve.

Harold Macmillan je kasneje poročal, da Alexander ni dobil nobene direktive za sklenitev pisnega sporazuma, da pa je bil sklenjen jasen in ne dvoumen ustni dogovor. General Petar Drapšin, poveljnik Četrte armade, je 30. aprila 1945 britanskemu oficirju za zvezo dejal, da bodo zavezniški lahko uporabljali tržaško pristaniške ter da sta se Tito in Alexander v Beogradu sporazumela, da bo to področje pod operativno odgovornostjo Četrte armade. Podobno se je na njun dogovor skliceval tudi načelnik Glavnega štaba Slovenije. Načelnik štaba Četrte armade generalmajor Pavle Jakšič pa je polkovniku Clarku 1. maja 1945 zanimal, da bi sploh kdaj slišal za načrt o zavezniški zasedbi pristanišča v Trstu in drugih področij. Zatrjeval je, da namerava Četrta armada zadržati, kar je že zasedla; niso ga upoštevali kot avtoritativno osebo!

B. Strateški in razredni vidiki

Winston Churchill se je dolgo ukvarjal z idejo o izkrcanju v Istri, vendar pri tem ni imel ameriške podpore. Konec novembra 1943 je predsednik Roosevelt na konferenci v Teheranu omenil možnost napada iz Istre proti Donavi. V več telegramih se je Churchill vračal na to misel. Tako je 28. junija 1944 najprej samo namignil, naslednjega dne pa poslal dolg memorandum Rooseveltu tudi o možnosti, da bi Trst do konca septembra 1944. leta bil v rokah zaveznikov. General Menzies je na Churchillov ukaz poslal Rooseveltu zelo pomembno, doslej neznano informacijo britanske tajne obveščevalne službe.

Še istega dne je Roosevelt v obširnem telegramu zavrnil idejo generalov Alexandra in Smutsa; to bi bilo v nasprotju z veliko strategijo in porabili bi preveč časa za prodor skozi ljubljanska vrata v Slovenijo (sic!) in Madžarsko. Brez sporazuma s Stalinom ne bi bilo

možno menjati v Teheranu dogovorjenega načrta za izkrcanje v južni Franciji. Roosevelt je slednjič še poudaril, da ne bi politično preživel niti manjšega zastoja v operaciji Overlord (to je druge fronte — izkrcanje v Normandiji), če bi se zvedelo, da so znatne sile preusmerili na Balkan.

Tudi britanski načelniki štabov se niso ogrevali za Alexanderov načrt o napadu prek Istre proti Dunaju; predlagal je šifro Armpit. V neodposlani brzojavki Rooseveltu je Churchill celo zagrozel z odstopom spričo »absolutno perverzno strategije«. Po premisleku pa je 1. julija 1944 brzojavil med drugim: »Nihče, zapleten v te razprave, ni nikdar pomislil, da bi premestil armade na Balkan; toda Istra in Trst sta strateški in politični poziciji, ki bi, kot ste sami zelo jasno videli, lahko imeli globoke in široko razprostranjene reakcije, zlasti sedaj po ruskih napredovanjih.«

Roosevelt je še istega dne odgovoril. Poudaril je, da je v Teheranu predvideval serijo napadov v Istri, če bi se Nemci začeli na splošno umikati z Dodekaneza in Grčije. Titov položaj se amerškemu predsedniku tedaj ni zdel več tako močan, teren v Istri pa mnogo težji za vojskovanje pozimi kot pa v južni Franciji. Domnevamo lahko, da je Churchill imel v mislih prav te Rooseveltove pomisleke, ko je maršala Tita v Caserti spraševal o geografskih značilnostih Istre.

(Dalje prihodnji torek)

MALI OGLASI

Housekeeper Wanted

Beachwood area. Working couple needs housekeeper for cooking, cleaning, laundry & taking care of small dog, 5 days a week. Call 771-4785 days or 831-3139 eves. (64-67)

For Sale

Stephen Ave., Euclid, Ohio
5 rooms & 2 baths, also finished basement. 261-3968. (64-67)

ATTENTION - HIRING! Government jobs - your area. Many immediate openings without waiting list or test. \$17,840 - \$69,485. Call 602-838-8885. Ext. R1772.

Hiše barvamo zunaj in znotraj. Tapeciramo. (We wallpaper and paint.) Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice ter tudi druga zidarska in mizarska dela.

Lastnik TONY KRISTAVNIA
Pokličite 423-4444

Shoes and More

6125 St. Clair Ave.

431-Shoe

Back to School Sale

2 pair \$15.90 — \$8.99 1 pair

Summer Clearance

2 pair \$10.90 — \$6.50 1 pair